

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A szegénység ellen.

Budapest, augusztus 11.

(s.) Azoknak a sorozatos kivándorlási kongresszusoknak, amelyeket a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége rendez, eddig egyetlen tisztán, biztosan megállapítható eredménye van és ez az, hogy a kivándorlás betegsége nem valamely külön betegség, hanem csak tünete egy nagy betegségnek: az országos szegénységnek. Ami ezt az alapelteget gyógyítja, ugyanaz az orvossága a kivándorlás szimptomájának is. Ezen a helyes nyomon indultak el a kongresszusok rendezői mindjárt kezdetben és ezen a nyomon oda-jutottak, hogy a három kivándorlási kongresszus, a tegnapi épp úgy, mint az előbbi kettő, egyik sem maradhatott speciálisan kivándorlási kongresszus, hanem mindegyik kénytelen volt kiszélesíteni a medrét és magába fogadni mindent, amit kapcsolatba lehet hozni a gazdasági bajok orvoslásával. Ilyenformán szinte nem is igen lehet eldönteni, hogy voltaképpen miért is nevezték el *kivándorlási* kongresszusnak a miskolci, sófoki és temesvári gyűléseket, mikor magának a kivándorlás kérdésének jóformán csak epizód szerep jutott mindegyikben? Ez nem gáncs, már csak azért sem, mert hisz egészen mindegy, hogy mi a titulus; a lényeg az, hogy mind a három kongresszuson gazdasági és társadalmi kérdésekről komolyan tanácskoztak, eszméket pendítettek meg, adatokat tártak fel, vitás kérdéseket tisztáztak. Csak éppen konstatálni akarjuk, hogy mi mindenféle anyagot hordott össze egy-egy ilyen tanácskozás. Így például Temesvártól szó volt tegnap a földéhségről; a közigazgatás bajairól; a jogkeresés nehézségeiről; telepítési akcióról; szövetkezeti ügyről; adóreformról; a vadászati és köz-

egészségügyi törvényről; nemzetiségi kérdésekről; a magyar és német nyelv tanításáról; a községi virilista jog megszüntetéséről; az uttlevelek díjának fölemeléséről; a kiegyezésről; a szocializmusról; az állattenyésztés támogatásáról; új termelési ágak meghonosításáról; vetőmagadományozásról; a gyümölcs-termelés fokozásáról; az okszerű gazdálkodás emeléséről; a szeszadótörvény módosításáról; iparfejlesztésről; az ipartörvény reviziójáról; a közszállításközlő; erdőgazdaságról; csatornaszabályozásról; uzsoráról; börtzereformról; hitelügyről és természetesen a kivándorlásról és bevándorlásról is.

Ezeket mind csak úgy találomra szedtük ki az egyes határozati javaslatokból és felszólalásokból, annak az illusztrálására, hogy hányféle ágazik el a tanácskozás, mihelyt arról van szó, hogy helyes, alapos diagnózist csináljanak, nem elégedve meg a felület, szimptomatikus kezeléssel, amely csak rendőri intézkedésekben merül ki. Meg kell adni, hogy a kongresszusok irányításában ez a törekvés megvan s ennek a következménye, hogy annyi és olyan sokféle kérdés halmozódott fel a gyűlések napirendjén. Am ez a helyes törekvéssel együtt járt bizonyos rendszertelenség is, ami meglehetősen kaoszt szült. Helyes nyomon indultak el, de biztos vezérforral nélkül s a nélkül, hogy megjelölték volna a határvonalakat, amelyeknek kitűzése szükséges, hogy egyes csapason haladva, biztosan el lehessen jutni valamely pozitív célponthoz. Megvalljuk, nem igen tudnók kihámozni a nagy apparátussal szervezett országos mozgalomnak valamely konkrét eredményét, azon az egyen kívül, hogy az ország gazdasági állapota szomorú, s ennek a szomorú állapotnak szomorú következménye a kivándorlás. Amit pedig a kongresszusok

előtt is meglehetősen tudtunk. Ugy tetszik, egy kicsit sokat markoltak a mozgalom vezetői. Így került a markukba egy csomó oda nem való dolog — például Miskolcra az antisemitizmus, Temesvárt a nemzetiségi kérdés — és kihullott belőle egy pár holmi, amit érdemes lett volna jobban megszorítani. Hogy csak néhányat említsünk, sok szó esett itt is, ott is a földéhségről, s ezzel kapcsolatban a helyes földbirtokpolitikáról. Am sehohsem találjuk a tudósításokban annak a nyomát, hogy a földéhség legfőbb okáról, a helyes földbirtokpolitika legnagyobb akadályairól: a latifundiumokról, a szertelen tömegű költött birtokokról is beszéltek volna. Legelőbb a programból, a határozati javaslatokból és a hivatalos tudósításokból erről nem szerezhettünk tudomást. Azután az *uzsora* is nevezetes témája volt mind a három kongresszusnak. Nem kapunk azonban felvilágosítást arról, hogy csak a pénzsoráról volt-e szó, amely förtelmes és pusztító ellensége a népnek, vagy pedig a föld- és a munkázoráról is, amelyben nem kevesebb az erkölcsi rutság és a gazdasági veszedelem? Nagyon helyesen szóba került az *adóreform* is. Hiába keressük azonban a tájékozást arról, hogy a progresszív adó és pedig a radikális, minden adónemre — tehát a földadóra is — kiterjedő és következetesen keresztülvitt progresszív adó mellett foglaltak-e állást a kongresszusok? Mindezt nem tudjuk, sőt az a baj, hogy nem is hiszszük. Még pedig nemcsak azért, mert aki sokat markol, az szükségképpen keveset fog, hanem azért is, mert *abba* a marokba, amely ezeknek a kongresszusoknak az anyagát összefogta, éppen ezek a kérdések nem igen férnek bele. Ez határozottan nagy kár, mert ott, ahol ezeket a kérdéseket tisztán, világosan, tartózkodás nélkül fel nem tár-

TÁRCA

A magyar Lenau.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Abrányi Emil.*

Lenau Miklóst mi adtuk Németországnak. De most visszaköveteljük. *Csatádon* kegyeletesen ünneplik meg a századik évfordulóját Lenau világrajótlának. Ebben a kis temesmegyei községben Lenau Miklós ünnepe magyar lesz. Szobrának az alapkövét leteszik és magyar szónokok fogják méltatni a nap jelentőségét. A mi *Himnuszunk* és a mi *Szózatunk* komoly, lelkes és szívbeható hangjai esendülnek föl azon a helyen, ahol nemokara magát a szobrot is föllátták, annak a bizonyosságát, hogy jogot tartunk ahhoz a költőhöz, aki németül, de magyar temperamentummal irt és német verseinek a remek muzsikájába magyar lelket öntött. A szobor költségeire tulajdonom részben szintén magyarok adakoztak, magyarok rakták össze filléreiket.

Régi, elfeledett írások közt keresgéltem a minap és érdekes adalékokra bukkantam bennük Lenau magyarságáról. Az adatokat *Kertbeny* Károly állította össze, ez a különös nemzetközi ember és alapjában véve mégis fanatikus magyar. Hat-hét nyelven irt, leggyöngyöbben magyarul, de a magyarokat szerette legjobban és egész írói működését annak a célnak szentelte — különösen a szabadságharc leveretése után, az ötvenes és a hatvanas években, — hogy poliglott tudásával a magyar ügyet szolgálja.

Kertbeny Károly, aki folytonosan járt-kelt, mint az Orbán lelke, még az emigráció előtt is,

(ebben a tekintetben Hugo Károlyhoz hasonlítot) személyesen ismerte Európa minden poétáját a 40 es évektől kezdve a 70-es évek közepéig. Nemcsak a legnagyobbakat, a leghíresebbeket, hanem a második- és harmadrangúakat is, Magyarországon éppen úgy, mint a külföldön. *Felőfi* Sándor és *Jókai* Mór éppen úgy a személyes barátjai közé tartoztak, mint *Pulitz* és *Grün* Anasztáz. A világlátott, folytonosan csatangoló és a költőkért legkedőbb Kertbeny 1841 tavaszán ismerkedett meg Lenauval Beesben, akiről később egész csomó érdekes adatot gyűjtött össze részint elfelejtett, részint kiadásra sohasem került emlékirataiban. Az alkalom most, Lenau születésének századik évfordulóján, kedvező, hogy ezekből a jegyzetekből a legjellemzőbb reminiscenciákat napvilágra hozzuk.

A budai Városmajor közelében a 70-es évek vége felé még látható volt az a házikó, ahol 1817 szeptember havától 1818. őszéig egy még fiatal asszony két házasságából származó öt gyermekével szerényen éldegélt. A háztól pár száz lépésreire terült el a katonai gyakorló-tér, a Vértmező. Ezen a réten, délnyugati irányban, a Gellérthegy felé, abban az időben egy nagyobb sir tűnt a járókelők szemébe. Szép nyári napokon néha órákig is elandalgott a hantok fölött egy esinos, méla gyermek, aki tüzes szemeivel a messzeségbe bámolt. Már tudta, hogy milyen esontokat takar a sirdomb és inkább időzött itt, mint a Városmajor vidám, üde zöldjében. Martynovich, az 1795. május 20-ikán kivégzett magyar jakobinus aludta örök álmát ebben a sirban néhány lefejezett társával. Az itt ábrándozgató méla gyermek pedig a házikóban lakó özvegyasszony legidősebb fia volt, akit az egész környék csak *Niki* néven ismert.

Ez a Niki mint Lenau Miklós jegyezte be nevét tündöklő betűkkel a halhatatlanság érelapjaira.

A kis Niki 1802. augusztus 15-én született Csatád kamarai jóságban, Temesvárhoz közel, ahol az atya irnokoskodott. De már a következő évben Ó-Budára vitték a nagyszüleihez.

Amikor az atya 1807-ben meghalt: édesanyja Pestre költözött, magyar-utcai házába. (Az a ház akkor a 477-ik számot viselte.) Anyja Maygraber-leány volt, Maygrabernek, Pest város fő-ügyészének a leánya.

Lenau Miklós 1812-től 1815-ig a pesti kegyesrendiek gimnáziumát frekventálta. (Ugyanott ültetett, abban az ócska teremben, ahol én hallgattam ötven évvel később a piarista atyák tanításait!) Legkedvesebb pajtása akkoriban két tősgyökeres magyar diák volt: *Klauzál* Miklós, egy szövő fia és *Kövesdy* József, egy elszegényedett gentry-család gyermeke. Különösen *Kövesdy* József, akivel a szó szoros értelmében benső barátságot kötött.

Édesanyja másodsor is férjhez ment az első férj halála után. Második férjével, *Vogel* ezredorvossal, Pestről Tokajba költözött át. Lenau így nyilatkozik erről az időről: *Ifjúdom két legkedvesebb esztendőjét töltöttem Tokajban, a legszebb leányok városában, a legédesebb bor birodalmában, a haza legbájosabb vidékén!*

Sarkantusy, zsinóros huszárgyerekek, barna cigányok és mélabus magyar halások közt mulatozott mindig. Ezek a benyomások folyvást megújulnak poézisében, majd csodálatos melancoliájával, majd a bortermő tokaji hegy édes, mámoros tüzével.

Mivel Tokajban akkortájt nem volt gimnázium: benső barátja, *Kövesdy* József fölment kedves Nikijéhez és oktatta buzgón a huma-

ják, meglehetősen meddő vitát folytatnak a kivándorlásról és ennek az okairól.

Alapjában véve azért el kell ismernünk, hogy az akció, amely a kongresszusokat összehozta, nem volt haszon nélkül való. Eredmény már az is, hogy az ország gazdasági bajairól rövid időközökben és egymással összefüggően komoly tanácskozásokat folytattak, amelyek kétségtelenül nem egy értékes adatot és gondolatot hoztak felszínre, s amelyek a közvéleményt jókora időn keresztül állandóan foglalkoztatták. Egészen új, meglepő dolgokat nem produkált eddig az akció s nem is remélhető, hogy hátralevő részében produkálni fog. Azokat a régiókat, amelyekben mozog, régóta felkutatják a gondolkodó elmék, gazdasági és társadalmi jelenségeink megfigyelői. A kormány és a törvényhozás egy idő óta foglalkozik is velök, intenzívben, mint azelőtt. Magáról a kivándorlásról és ezzel együtt a letelepedésről — vagyis a bevándorlásról — kész törvénytervezet is van már, amely hivatva lesz a tüneteket lehetőleg enyhíteni, mindenestre pedig szabályozni. A gazdasági bajok orvoslására is rendszeresen, programszerűen törekcsenek az ország ügyeinek gondozói. A kongresszusok kivánságaiból nem egy van már a megvalósulás útján. A kongresszusok mindenestre szolgálatot tettek az orvoslás munkájának. Hozzjárultak ahhoz, hogy a közvélemény intenzívebben érdeklődéssel forduljon a gazdasági kérdések felé és a társadalom erőlyesebben támogassa a kormányt és törvényhozást a szegénység ellen való küzdelemben.

BELFÖLD

Koerber Rátóton. Koerber Ernő osztrák miniszterelnök ma este Széll Kálmán látogatására Rátóra érkezett. Az osztrák kormányelnök holnap estig lesz a magyar miniszterelnök vendége. A magyar szakminiszterek közül senki sincs most Rátóton, amiből kitetszik annak az osztrák forrásból erőd hírnek a valótansága, hogy most nagy apparátussal készülnek Rátóton a döntő tanácskozásra. Amiből viszont nem következik az, hogy a rátói látogatásnak éppen semmi politikai jelentősége sincs, mert az magától értődik, hogy a két miniszterelnök felhasználja az alkalmat arra, hogy a gazdasági függő kérdésekről értekezzenek. Hogy mi lesz az eredmény, arról természetesen minden találgatás hiábavaló. Remélhető azonban, hogy a még meglevő ellentétek enyhítését ezek a legújabb megbeszélések is enyhí-

niorákban. Olyan sikeres volt ez az oktatás, hogy 1817-ben Sátoralja-Ujhelyen tett vizsgálata általános csodálkozást keltett. Az ottani tanárok el voltak ragadtatva Lenau meglepő feleleteitől.

Kövesdynek vissza kellett menni a pesti egyetemre. Lenau nem akart megválni barátjától és tanítójától. Lenau anyja, aki rajongásig szerette a fiát, erre hamarosan elhatározta, hogy ő is Pestre költözik. Ekkor bérelte ki a már említett városmajori házikót. Időközben pesti házat is eladta, hogy első férjének a sokféle adósságát fódzozza.

Ezek az adatok bizonyítják, hogy Lenau Miklós tizenhat esztendőskoráig születése, anyai részről való rokonsága, nevelése, környezete és a társalgó nyelv révén inkább magyar volt, mint német.

Magyarságát Kövesdy Józseffel való barátság, benső összeköttetése mozdíthatja elő leg-hathatósabbán. Kár, hogy ez a fiatal ember, aki ebben a részben rendkívüli hatással volt Lenaura, nem sokára váratlanul meghalt. Jellemzi Lenau magyaros hangulatát, hogy abban az időben minden áron huszár akart lenni, magyar huszár. Hogy a magyar nép, a magyar föld milyen impressziókat hagyott a lelkületén, arról a későbbi német költő tett fényes bizonyosságot a világ-irodalomban.

De akkortájt — teszi hozzá a főlgyezések elfeledett írója — 1818-at irtak Magyarországon. Az iskola latin; a társadalmi élet — kivált Budapesten — német; Tokajban egy kissé tótos. Ime, miért nem válhatott a német atmoszférában élő ifjú, aki csak a családja intim körében beszél magyarul, magyar lírikussá.

Igaz, hogy Kasinczy már megindította volt mélyreható irodalmi tevékenységét; Csokonai és Himfy tért hódított, sőt munkáik az alsóbb néprétegekig is elhatottak. De a tizenhatéves ifjú egyrészt még maga sem tudott költői tehetséggel, másrészt iskoláskönyvei tán jobban érdek-

teni fogják. Pénteken mind a két miniszterelnök Ischlebe megy, ahonnan Széll Kálmán 17-én érkezik Budapestre.

KÜLFÖLD

Koronázás után. London és egész Anglia még ma is a szombati koronázás nagy benyomása alatt áll. Az ünnepi virágosság és öröm nem szorított csupán Londonra. Az összes angol vidéki városokból egyre érkeznek a jelentések a koronázó ünnepségekről. A gyarmatok fővárosai-ban szintén voltak hasonló ünnepségek. Az összes lapokban a politika háttérbe szorul a koronázás részleteinek leírása mellett s sok képet is közölnek a koronázásról. Különösen nagy az öröm, hogy a királynak nem árítottak a koronázás farsádmal. A hivatalos bulletténekből is kitűnik, hogy a király egészsége kitűnő.

Edvárd király ma Balfour miniszterelnökhöz levelet írt, amelyben értesíti, hogy Osborn-houset, Viktória királynő magánlakosztályainak kivételével a nemzettel adományozza. Reméli, hogy nemzeti célokra fog szolgálni és a hadsereg és a tengerészet tisztjeinek üdülőhelyeül fogják használni.

London, augusztus 11.

A titkos tanács ma délután a Buckingham palotában a király elnöklésével ülést tartott, amelyen a visszalépő miniszterek és útdaiki részt vettek. Az ülés után a király az investitúrát végezte. A király által rendjelekkel kitüntetett személyiségek érkezésénél és távozásánál nagy néptömeg gyűlt össze a palota közelében.

London, augusztus 11.

Az ír képviselők szombaton Dublinban gyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak a koronázás ellen és azt hangoztatták, hogy az nem kötelező és nem érvényes Írországon. A gyűlésen felolvasták Lynch ezredesnek a fogházból küldött táviratát. Lynch ugyanis még most is börtönben van, mert Dél-Afrikában a boerok táborában harcolt. A rendőrség nem akadályozta meg a gyűlést, de letartóztatta Külbide ügyvédet, aki ellen látás miatt már régebben letartóztatási parancsot adtak ki.

A német flottaszaporítás és Anglia. A *Globe* című jöhrü londoni lap a revali császártalálkozás ötletéből felhívja az angol közönség figyelmét Németország flottaszaporítási politikájára. A *Globe* szerint az uralkodók gyakori tállkozása bizonyos mértékben biztosítja ugyan az európai békét, de Angliára néve e találkozásoknak mégis valamelyes keserű mellékhatása van. A növekedő békés kedv jelenségei között vannak olyan jelenségek is, melyek még a fölületes szemlélőnek is föltűnnek. Ezek közt első helyen áll a német

hajóraj rengeteg szaporítása, melyhez fogható sem a jelenben, sem a multban nem történt. A védelem szempontjából Németország kisebbszéri szaporítással is megelégedhetett volna. Lehetetlen elhallgatni, hogy az óriás hajóraj, amelyet Németország beszeres, tisztára Angliának és az angol világuralomnak szól. Anglia az egyedüli rivális, akivel Németország összehütközésbe jöhet és a német politikai irány olyan, hogy ez az összehütközés kijáráhatatlanná válik. Evek hosszú során át Anglia utjabán áll a német törekvéseknek és ez az oka annak, hogy a németek közt időközönként kitör az angolgyűlölet. Elsőben Bismarck, majd pedig később Vilmos császár elhatározta, hogy Németországot világhatalommá fejlesztik és a német nép erre kész az egész világ koroskedelmét magához ragadni. Angliának jó volt a startja, de Németország követi és már is megközelelti. Arra azonban, hogy a kereskedelem terén magához ragadja a világhatalmat, szükséges, hogy elvitáztatatlanul bírja az elsőséget a tengereken. Ugyanazzal a zord elszántsággal, mint Moitte és Boon, most arra törekedik a német császár, hogy a német flottát épp oly legyőzhetőtlenné tegye, mint milyen legyőzhetőtlenné 1866-ban és 1870-ben a német hadsereg bizonyult. Ha megfigyelik, hogy Németország milyen hajókat épített, azonnal feltűnik, hogy ezek nem a védelemre, hanem a támadásra valók. Anglia barátja a németeknek és hiszi, hogy a német flotta szaporítása mégis csak Anglia ellen szól. Végül fölszólítja a *Globe* az angol kormányt, hogy igen udvarias módon adja tudtul Németországnak, hogy a flottaszaporítást nagyobb szabású ellenséges készülődésnek kénytelen tekinteni.

Gallifet leleplezése. Gallifet nemrég közölt visszaemlékezése minden jel szerint újra a napirendre hozták az egész *Dreyfus-Esterházy* ügyet. Párisból ugyanis azt táviratozzák, hogy ma a *Libre Parole* felszólított intéz Gallifet tábornokhoz, hogy miután 6 kijelentette, hogy a híres *bordereaut Esterházy* írta, akinek állítólag két bűntársa van és minthogy Gallifet nem volt ellene *Dreyfus* megkegyelmezésének, tehát nevezze meg a bűnösöket és derítse föl az egész rejtélyes esetet. Azt hiszik, hogy Gallifet nem burkolózhatik továbbra is a titok homályába, és szenzációs leleplezésekkel fog előállni.

Megbüntetett török tisztok. A Frankfurter Zeitungnak táviratozzák Konstantinápolyból, hogy a napokban tizenkét magasrangú török tisztet, köztük egy ezredes is, száműzésre ítélték fösbéjáró bűn miatt: a tisztok ugyanis hátralekös fizetésüket sürgették és mikor hiába követelték, kérvényt intéztek a tüzérség felelőséhez a hadügyminiszterhez. A száműzött tisztok a topáni állami gyárakhoz voltak beosztva.

Seidl — társaságában, hogy a versfaragástól 6 sem idegenkedik.

1830-ban nagyanyjától 10,000 forintot örökölt. Ettől az évtől kezdve vette föl a huszonnyolc éves *Niembsch von Strehlenau* család nevéből rövidített írói nevét, *Lenaut* és Dél-Németországba ment. Nyolc nappal Stuttgartba érkezése előtt a híres *Schwab* Gusztáv költőnek megküldte mutatóul néhány költeményét. *Schwab* Lenau megérkezésekor mentegődzött, hogy a paksamétát még nem olvashatta el és bocsánatot kérve a mellékszobába sietett, hogy mulasztását pótolja. *Schwab* gyorsan visszatért és lelkes szavakkal üdvözölte az új poéta-társat. Nem sokára *Kerner* Jusztin, gróf *Württemberg* Sándor és a többi sváb költő szintén odasorakozott a magyar származású költő őszinte tisztelői közé.

Gyors emelkedését a következők honoráriumok mutatják: költeményeinek az első kiadásért *Cotta* könyvtáros 50 aranyat adott; a rá következőkért 1000 forintot kínált; a későbbiekért 2500 forintot sem sokalt; az összes kiadását pedig 20,000 forintjával fizette.

Lenau ezekben az években fölváltva majd Bécs, majd Stuttgart lakosa volt. Ekkor írta *Savonarola*, *Az Albigensek* és *Faust* című nagyobb költeményeit.

Végzetlen vágódása Amerikába vitte. Tíz heti utazás után 1832-ben meglátta Baltimort és beutazta tél idején az Unió területét. Hetekig időzött a Niagaránál. Egy év múlva Brémában látta viszont Európát. Beteg volt testben, lélekben. Megunta, sőt megutálta Észak-Amerikát földestül, népéstül.

Időközben poétai híre messze tulszárnyalta Németország határait. A nők rajongtak érte, de sok szerelmes kalandja közül egyik sem végződött házassággal. Végre jegyben járt egy fiatal frankfurti nővel, akit el is vett volna feleségül. Ez a viszony katasztrófát hozott rá. Menyasszonyát gazdagnak vélte és mikor a vévedés kideríté-

ték, mint bármiféle irodalmi mozgalom. (Mind a mellett nevezetes, hogy *Kövesdy* József volt az első, aki *Lenau* anyját figyelmeztette, hogy Miklósból valamikor hírneves, nagy poéta lesz.)

Nem éppen valószínűtlen tehát a föltevés, hogy *Lenau*ból utóljára is magyar költő válik, ha továbbra is Magyarországon marad. Egészen addig marad nálunk, amíg a költő teljes erővel fölébred benne, ami körülbeül 28 éves korában történt. Akkor iradalmunknak tizenöt évvel előbb lett volna *Petőfy*. Akkor költészetünk már akkor oda emelkedik, ahová 1845-től kezdve az igazi *Petőfi* lendítette, aki már ismerte *Lenau* életét és népies líráját és azzal szíve szerint rokonszenvezett.

Az anyai részről magyar származású *Lenau* annál inkább német volt az apja részéről.

Szépapja Porosz-Sziléziában született és 1737-ben vállalt osztrák-szolgálatot. Bécsben halt meg 1789-ben, mint ezredes. *Pia, József* — családi nevén *Niembsch von Strehlenau* — szintén ezredes volt, aki később Magyarországon telepedett le. Itt, magyar földön, *Tardoson* született Miklós atya, Ferenc 1777-ben. Eleinte őis katona volt, de könnyelműsége miatt lemondatták rangjáról. Adéptet a polgári életbe, de ott sem vitte feljebb kinostári irnokságnál. Szülőinek és feleségének súlyos kártyaadósságokat hagyott örökségül. Egyetlen meadsége csak az lehet, hogy lángeszű fiával 6 ajándékozta meg a világot.

Lenau tizenhatéves korában hagyta el a városmajori házat. Nagyatya meghívásának engedett, aki akkor Stockerauban, Ausztriában lakott és gazdag örökséggel kecsgettette az unokát. Ettől a perctől kezdve *Lenau* megcsüszint magyar lemmi. Hazáját, néhány szüneti látogatást kivéve, nem is látta többé.

A következők években bölcseszetet, jogot, majd orvosi tudományokat hallgatott, de egyiket sem fejezte be. Csak 1826-ban vallotta meg költő-barátját — *Halm, Grillparzer, Grün* Anasztáz és

HIREK

Az Akadémia milliő.

Nagy talentuma magyar költőt temetnek holnap. Keserves kenyérről, az újságról tollal kellett végigküzdenie az életet s csak az ihlet magános óráiban nyulhatott lantjához, hogy fájdalmas, de tiszta hangjával lekösse mindnyájunk érzelmeit. Tiszteességes, munkás életet élt és szegényen, majdnem koldusszegényen halt meg. Lelke függetlenségét, eszméi méltóságát és erejét nem lehetett pénzre váltani, mert korunk az élelmeség és praktikusság kora s jaj annak, aki szárnyaló tehetséggel, egy Byron vagy Shelly tüzevel születik erre a világra, — de pénz nélkül. Elisírhatja ugyan könnyeit, belejajdulhat a végtelenségbe, de a tömeg elhalad mellette, figyelemre se méltítja s mikor küzdelmes életének végórája út, egy kötet költeményt hagyhat örökösire, — .... „mocskotlan nevet, A tömegnél hitvány érdemet...“

Önkéntelenül is tollunkra kerül ez az idézet, hiszen a költő sorsáról költő írta: Arany János, a Magyar Tudományos Akadémia titkára.

Hibás-e ebben a társadalom? Oh nem! Vannak tudományos intézeteink, társulataink, melyeknek első kötelességük őrségen állni az irodalom segítségén s erkölcsi és anyagi hatalommal segíteni és fölemelni minden küzködő talentumot.

Eppen tegnapelőtt jelent meg a lapokban az Akadémia vagyonának kimutatása. *Öt millió korona áll a tudós társaság rendelkezésére!* És mire fordítja ezt a pénzt, kiket jutalmaz és kiket segít meg? Ebben a pillanatban, mikor a költő szomorú ravatala ellentétben áll azzal az óriási összeggel, lehetetlen elnyomni a méltatlanság és keserűség hangjait. Ha az utolsó jutalomtátelekre tekintünk csak vissza, tapasztalhatjuk, hogy többnyire protezsált emberek sűtkéreznek a kitüntetés és csengő aranyak fényében. Az elmaradottság, a tunyaság levegője poshad a hatalmas dunaparti palotában s a tagadás örökös szellemeképpen áll homlokzatával szemközt az idők szárnyait megmozgató Széchenyi István.

— Nem célja az Akadémiának, hogy emberek segítsen! — mondják rá a karaván

bölcsei. A tudományok és művészetek előmozdítása az intézet minden feladata!

De vajjon a tudományokat és művészeteket nem úgy lendítjük-e fel legjobban, ha az arra hivatott embereket és tehetségeket felkaroljuk? Hol van az Akadémiában a modern kor, a mai eszmék hatalma, ereje és bátorsága? Hol van az az éles szem, ki bárátságos és ellenséges indulatok nélkül tekint szét e hazán, ki párt- és vallási szempontoktól eltekintve buzdítja a felbukkanó tehetségeket, műveit kiadja s egész erkölcsi és anyagi erejével melléje áll?

Megvan-e a tudomány legelső csarnokában a szellem igazi szabadsága? Takarékpénztár-e az Akadémia, melynek feladata a pénzügyítés, vagy pedig igazán valamilyen viszonyban áll a tudományokkal, irodalommal és művészettel? Érti-e a mi kulturális életünk a legkisebbke jelentőségét is és az elszálló időkbe hagy-e egyetlen kerékvágásnyi nyomot?

Feljeljenek erre azok a méltóságos urak, kiknek minden tudományos probléma helyett a tekintély és méltóság feltétlen megóvása jutott lelki osztályrészlül.

Tudományval, irodalommal, művészetvel törődjenek szegény, ösmeretlen emberek, ez nem az Akadémia dolga.

... A karaván halad a tunyaság és szükkeblőség dohos levegőjé, kitaposott útján.

Spaaban. Ma azonban a királyné kezelőorvosa kijelentte, hogy a beteg állapota hirtelenül javult és közvetlenül aggodalomra nincsen ok. A királyné meglehetősen jól töltötte az éjt és ma reggel jó étvágygyal reggelizett. Dr. Guillaume előtt szilárd elhatározását nyilvánította, hogy az e héten tartandó versenylovaglásnál jelen lesz. További orvosi jelentéseket már nem is adnak ki. Ezzel szemben egy brüsszeli táviratunk azt jelenti, hogy a királyné szívbjaja aggasztó lett. Klementina hercegné még tegnap Spaaba érkezett. Az udvari orvos a kezelőorvosokkal együtt ma bulletint fog kiadni.

— **A clevelandi Kossuth-szobor ügye.** A clevelandi tótok semmiképpen se akarnak belenyugodni abba, hogy a magyarság szobrot állítson Kossuth Lajosnak Cleveland városában. Előbb a polgármestert igyekeztek kapacitálni, de az nem telt föl nekik. Kijelentette, hogy tudja, hogy ki volt Kossuth Lajos s nem engedni magát befolyásolni semmi olyan irányban, ami meghamisítja a történelmet. A tótok erre négyülést hívtak össze. Lehetek vagy háromszáz. A gyűlésen Bella Dániel elnökölts s elhatározták, hogy a leghatározottabban az ellen fognak harcolni, hogy a Kossuth-szobor a Squaren állítsassék fel. Ha ez nem segít, akkor a Kossuth-szobor közelében olyan tábornok szobrárt állítsák fel, aki Kossuth ellen harcolt. Permanens bizottságot választottak, amelynek tagjai Bella Dániel, Drolowsky József és Furdak István, össze is adtak rögtön 2000 dollárt, hogy a polgármester válasza ellen felvehessék a harcot. Ügyvédek akarnak fogadni, hogy a törvényszék előtt keressék igazukat. Ha ez nem sikerülne, akkor felállítják azt a szobrot Kossuth mellett, amelylyel fenyegetőznek. Pénzünk lesz elég — mondják a tótok, akik azt is mondják, hogy ötszörte többen vannak ők Clevelandban, mint a magyarok s ezért van igazuk.

Az ügygyel különben az egész clevelandi sajtó foglalkozik. A németül megjelenő „Wächter und Anzeiger“ vezércikkben foglalkozik vele s azt mondja, hogy a tótok az Ausztriában és Magyarországon divó nemzetiségi veszekedéseket akarják amerikai földön fölrissíteni, amit nem tarthat helyesnek. Kossuth Lajosról szólva, kijelenti, hogy a szabadságrt harcolt s Kossuth mindig jó, utánzásra méltó példa e téren. Csak jó gondolatokat és érzelmeket — mondja a cikk — kelthet Kossuth, csak jó hatást gyakorolhat s jó cselekedeteket vonhat maga után. Sohasem rosszakat. Minden hátsó gondolat nélkül a Kossuth-szobor felállítása mellett vagyunk. E magyar szabadságharcos iránt ugyanazon érzelmekkel viseltünk, mint a német és francia 48-asok iránt. Végül megjegyzi a cikk, hogy a tótoknak a hely ellen van kifogásuk s a lap maga is amellett van, hogy inkább a parkban, susogó levelek alatt állítsák fel a szobrot, ahol sokkal többen veszik észre, mint a lermás, nagybangu Squaren, ahol csak egymás mellett rohannak az emberek a napikereset után. A lap egyuttal két

Budapest, augusztus 11.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Augusztus 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásnak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul köldhessük tovább.

— **A király születése napja.** A király születésének hetvenharmadik évfordulóját augusztus 18-án a szokásos ünnepek közt ülik meg a fővárosban. A budapesti helyőrség kora reggel a vérmezőre vonál, ahol Lobkowitz Rudolf herceg hadesteparanosok jelenlétében katonai díszszemle lesz. A hivatalos ístenisztelet délelőtt tíz óraker tartják a budavári koronázó Mátyás-templomban. Az ünnepi istentiszteleten Vassary Kolos bíboros hercegprímás pontifikál, aki holnap kedden ez ünnepi mise és a Szent István-napi körmenet végett rándul föl Budapestre.

— **A belga királyné betegsége.** Henriette belga királyné állapotáról tegnap riasztó hírek terjedtek el

lése után súlyos anyagi gondokkal küzdött: tébolyzerű rohamok gyötörték.

1843. október 16-án egy vendégség alkalmával olyan erővel támadt rá egy ilyen ideges roham, hogy kiugrott stuttgarti lakásának az ablakán. Szánakozó ismerősei a winnetthali tébolyházba szállították, ahol gondos, szerető ápolásban részesült. De paralízise, dühöngéssel váltakozó melakória valóságos állatvályesztette a láng-lelkű költőt. Unokabátyja, Schurz, a döblingi tébolyházba szállította, ahol a német költővé lett magyar egy ideig közvetlen szomszédja volt a „legnagyobb“nak, gróf Széchenyi István-nak. Tudtak-e vajjon egymásról valamit? A boldogtalan költő sorvadó agya mindjobban elroncsolódott. Végre a halál 1850. augusztus 22-én megváltotta szenvedéseitől. Weidlingben temették el, csobogó esermely partja mellé. Sirja körül néma csönd, mintha a természet is örök nyugalomba kívánná ringatni azt, aki életében annyit szenvedett.

Kertbeny csak egyszer találkozott Lenauval Bécsben. Ezt a találkozást így beszéli el az öreg bohém:

— 1841. tavaszán Horváth Jenő barátom vezetett a híres *Silberne Kávéházba*, az osztrák költők gyülekező helyére. Néma kegyelettel léptem át a küszöböt. Lenau törzsrendég volt akkor ebben a helyiségben. Ekkor is biliárdozott a nálunk is ismeretes Levitschniggel. A szünetek közt bemutatottak Lenaukat, aki kezét szorított velem s néhány, grammatikailag ugyan hibás, de kitűnően kijelent magyar szólásmódot mormogva tovább játszott. Középtermetű, izmos, széles vállu alak volt; melle domboru, karjai erősek, tekintete bátor, sőt kihívó; beszéde parancsoló. Koponyája mindenben a költőre mutatott; hajzata magas homlokán kissé ritkás. Bajszja, szakállja gesztenyeszínű. Szemöldjeit gyakran összevonta,

Árcsontjai, mint a szlávoknál, kissé kiállók; keskeny, összeneszorított ajkai erélyesek. Álla, mint a magyaroknál, egyenesen lefelé irányuló. Szeme két kimagyarázhatatlan forrása a szellem, a mély gondolkodás és a bánat vegyületének. Arca, keze, lába uriasak. Ruházata csinos; majd mindig kegytösen járt és külsejére többit adott, mint közönségesen a költők szoktak. Ilyennek találtam én Lenaut.

A biliárd-játszma közben beszélgettünk. A mikor említettem neki, hogy én véletlenül ebben a bécsi házban születtem, hangosan nevetett és így kiáltott föl: *Akkor önből is költő lesz, csak hogy magyar!*

Szóba hoztam Vörösmarty Mihályt és a Kisfaludykat. Mind a hármat ismerte névszerint. Később néhány magyar nótá dallamát is dudolta. De olyan hévvel biliárdozott, hogy jónak láttam visszavonulni. *Visszontátsra!* — ezzel a magyar szóval bucsuzott tőlem.

Lenau személyes és benső barátjaival sokszor találkoztam viszontagságos életem későbbi folyamán.

1843-ban Grün Anasztáz üdvözöltém Weimarban, amint a bécsi küldöttséggel a frankfurti parlamentbe igyekezett. Kikisértem a vasúthoz és a jeles osztrák poéta sok jellemzőt mondott el a szerencsétlen költőről, aki nem is sejtette, milyen nagy dolgok történtek nemzetével a márciusi napokban.

1850-ben nyár idején épp ama helyeken időztem, ahol Lenau szeretett tartózkodni: a szép sváb földön. Sőt egyik barátjánál, Kerner Justzianánál, ugyanabban a szobában laktam, ahol Lenau 1832-től 1840-ig annyiszor talált üdülést. És nemcsak Kernerrel, hanem *Uhlannal*, *Schwabbal* is óráig beszélgettem Lenauról. Ennek a beszélgetésnek csak a nyers anyagából egy kötetet tudnék készíteni.

1855-ben, amikor magam is Döblingben laktam, *Hammer-Purgstallal*, az érdemes orientalistá-

val, gyakran elstétálgattunk a felesége sírjához. Ettől a sírtól a Lenau sírja alig volt néhány lépésnyire. Amikor ide értünk, Hafiz fordítója lelkesen beszélt a magyar róna, a magyar nép német tolmácsáról!...

És még egypár adalék a száz évvel ezelőtt született német költő magyar lelkeről.

Arról már volt szó, hogy pajtásai — tizenhatéves koráig — mind magyarok voltak és valószínű, hogy anyanyelve is magyar volt. *Kövesdy József* évekig volt a benső barátja, tanítója, később néjének a vőlegénye. *Klaudeál Miklós* megtanította játszani a „borbélyok zongoráján“, a gitáron.

Hegedűre az öreg Cserny, a józsefvárosi preceptor tanította. Es Lenau, aki pompásan hegedült, Ausztriában, Németországban és Amerikában magyar dalokkal ragadta el hallgatóságát. A newyorki szalonokban lelkesen kiabálták: *Éljen a magyar*, amikor rá-rágyújtott a Rákóczi-induló. Sváb barátai sokszor emlegették Kertbeny előtt, hogy Lenau valóban erős fanatizmussal, csodálatos tüzzel, rájuk nézve egészen idegenszerű fájdalommal tudta játszani a magyar dalokat.

1842-ben *Fischer* Karolinával a hanyatló német dráma jövőjéről beszélgetett. Egyszer csak így szólott: „A dráma fiatal, gazdag fantáziájú népnek istentisztelet, politikailag érettnék nemzeti kötelesség, blazírtak mulatság. A német annyit gondolkozik, hogy ráun a cselekvésre. Magyar drámát inkább el tudok képzelni, mint németet. A magyar nemzet multjában és jelenében vannak még törül metszett alakok. Vad és jó gyerekek, akik nem félnek a vértől.“

Frankl, a bécsi költő — Dux Adolf 1846-ban ennek dedikálta a maga Petőfi-fordítását — 1836-ban fölszólította Lenaut, választása meg magát a zajosnak ígérkező magyar országgyűlésre és tréfás hangon tette hozzá: „Kenje bajuszát sza-

nyilatko-atot is közül. Az egyik valami Cudell uré, aki a tótok érdekében a szobor felállítását ellen nyilatkozik. A másik pedig Kovács Miklós Istváné, a magyar parlament volt tagjé, aki nyilatkozatában megmagyarázza az amerikaiaknak, hogy mi volt Kosuth Lajos a magyarnak és a többi szabadsáért küzdő népek.

— **A jobb- és a balkéz.** Kolozsvárott él egy hírlapíró, különben professzor és tudományos ember, aki nagy riportok megírásában nem úgy tart pihenőt, mint mi, ha szuszannunk egyet s tökéletesen megakad előtünk a papirosra a munka, hanem átveszi a coruzát vagy a tollat a balkézébe. Az a különbség, hogy addig a cigarettáját a bal kezébe fogta, most meg a jobban szorongatja. Es ir éppen olyan tökéletesen balkezével, mint a jobbal. Es ez nem különkedés, hanem józan megfigyelés annak, hogy mindnyájunkat érhet baleset s mivé leszünk, ha egyszerű valami baleset vagy betegség következtében a jobb kezünk fölmondja a szolgálatot. Nyomórakká válunk, mert a bal kéz abban a normális kiművelésben, amiben ma részesei, éppen anyai, mintha nem is volna kezünk, csak egy. Okos dolog foglalkozni azzal az eshetőséggel, hogy rá lehetünk szorulva az elhanyagolt balkézre. S valószínűleg észbe ötlük ez sokaknak, de kevesen vannak azok, akik következetesen keresztül is viszik azt a nagy türelmet és kitartást követelő munkát, hogy a jobbéké méltó munkástársává teszik a bal. Arról pedig szó sincs, hogy általánosságban, mindenki számára kitalálták volna azt az egyszerű igazságot, hogy nagy pazarlás az erővel, megterni egy dologtalan kezét. Aki rájött erre, de nem kuriózumképpen, hanem a köz javára, mindenki hasznára, az Amerika. Ott már néhány olyan tanintézet van, amelyben a növendékek jobb és bal kézzel egyformán rajzolnak, írnek, faragnak. Ezek az iskolák már bizonyítottan produkálnak arra nézve, hogy a balkéznek semmi sincs alantabb rendeltetése, mint a jobb-nak. Különben régi igazság ez. Bizonyításra se igen szorul már, csak hogy elmentünk mellette a nélkül, hogy észre akartunk volna venni. Kényelmetlen, kellemetlen dolog felnőtt embernek abba a munkába fogni, hogy az ellustult, gyakorlatlan és félszeg balkézé beérse a versenyben a jobbat. Hogy a balkéz éppen arra a munkára való, amire a jobb, azt megmondta már százötven esztendővel ezelőtt Franklin Benjámín s biztatta is az amerikai honfitársakat, hogy gondolkozzanak ezen a dolgon s neveljenek maguknak két kart, két kezét egy helyett. Kissé későn, de Amerika mégis csak ráhatározta magát arra, hogy követi a tanácsot. S ha majd minden amerikaiusnak két egyformán munkás karja lesz, akkor majd mi is — tanulmány tárgyává tesszük a kérdést.

— **Pusztító gleocser.** Pétervárdól táviratozzák: Mint *Vladikavkaszból* jelentik, Szanib község mellett a Genodon-völgyön át vezető úton egy előreusztott gleocser elpusztította és a község lakóit minden oldalról elzárta. A kerületi főnök jelenti, hogy több község nagy veszedelemben van.

lonnával jó hegyesre! Lenau először hangosan fölnevetett, de azután elkomolyodott és sóhajta felelte: „Bárcsak én is olyan lelkes, tüzes, naiv, huszárosan vitéz és jószívű lehetnék, mint ő!”
Fiatal korában mindig huszár akart lenni. Ha nem lehetett azzá, legalább egypár gyönyörű huszárdalt írt. A német vers-szakokban szinte peng a sarkantyú és villámok a kard.

1839-ben Niembsch von Strehlenau és gróf Auersperg Antai a bécsi rendőség elé idézték: valják be, azonosak-e a Lenau és Grün Anasztáz névvel? Mindketten bevallották. Ekkor a policia büntetést akart kivetni rájuk az osztrák cenzurára vonatkozó törvény alapján, mert ez a törvény tiltja, hogy osztrák alattvaló külföldön nyomathasson irodalmi munkákat. Auersperg nem talált mérséket és az ötven arany bírság szó nélkül lefizette. De Lenau büszkén kijelentette, hogy ő nem osztrák, hanem magyar; ez a törvény tehát nem vonatkozik rá. A bécsi policia egyszerűen jegyzőkönyvbe vette a vallomást és nem zaklatta többé az éleztes magyar.

Örültségében tragikus szépséggel nyilatkozott meg Magyarország iránt való nagy szeretete. A magyarsághoz való hozzátartozás erős kapcsai még a fokozódó örültségnek is ellenállottak. Rohamai közben mindegyre ki akart szólni a céljából és folyvást azt kiabálta: *Háborúba kell mennem! Támad a magyar!*

Erdekes pathológiai tünet, hogy Lenau mindig szabatosan, tisztán beszélt németül, örültségében pedig minduntalan kirtt beszédéből a magyar hangcsú.

Minden szenvedélye ugyszólván magyar. Naphosszat pipázott, leginkább makrapiákból. Egyrésztük még Magyarországból hozta magával. Magyar zenét játszott a hegedűjén és művésziileg fityült a busz, néha nagyon hosszú magyar nótákat, amint Tokajban hallotta volt a köznéptől. (Eppen úgy, mint Munkácsy Mihály!) Lenau levelei közt két magyar vonatkozzák

— **Inozedy László halála.** Az *Ujságírók Egyesülete* házárol gyászobogó hirdeti a sajtó s az irodalom gyászát, Inozedy László elhunytát. A megboldogult holtestét tegnap délután ravatalra tették a nap-utcai lakásában. A ravatal a dolgozószobájában áll, amelyet teljesen teketébe vontak. A koporsó magas emelvényen nyugszik, menyecete alatt ez a fölírás áll: *Isten veled!* A koporsó lábánál feszületet helyeztek el, körülötte pedig tömördek viaszgyertya ég. Az elhunyt arcon nem látszik meg a rettenetes szenvedéseknek még nyoma sem. Mellette állandóan ott van a felesége és Gáborka, a kis fia, akit annyira óhajtott még egyszer viszontlátni, de már nem ismerte fel őt többé. A ravatalos házhoz egész nap jöttek írők, újságírók, posták, óyárok, akik ismerték. szerették Inozedy Lászlót, hogy egy utolsó Istenhözadót mondjanak neki. A temetés holnap, kedden délután négy órakor lesz. A halottat Horváth Sándor pesti evangélikus lelkész bucsuztatja el. A Petőfi-társaság a ravatalra koszorút tesz. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Öz. Inozedy László szül. Rónay Mária és gyermekei Gábor és Laóka a maguk, valamint az aulitrotaik a mindkét ágbeli összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a felejtelen gondos jó férj, apa, fiu, testvér, sógor és rokon *Inozedy László* írő és hírapíró, a Petőfi-társaság rendes tagja, e hó 10-én, hosszas szenvedés után, élete 47-dik, boldog házassága 14-dik évében elhunyt. A megboldogult drága halott földi maradványait e hó 12-én délután 4 órakor fogjuk a VIII. ker. Nap-utca 14. számú gyászházból az ág. evang. egyház szertartása szerint a keressai temetőben örök nyugalomra helyezni. Budapest, 1902. évi augusztus hó 10-én. Aldás emléke felett! Özvegy *Lukás Flórisné*, mint anya özvegy *Rónay Zsigmondné*, mint anyós *Gáspár Endréné*, *Lukás Fia*, *Lukás Iona*, *Inozedy Lajos* mint testvérei, *Inozedy Lajosné* szül. *Komjáthy Margit*, *Rónay Kornéla*, *Rónay Iona*, *Rónay Dezsőné* szül. *Pulmann Anna*, mint sógorok, *Gáspár Endre*, *Rónay Dezső*, mint sógorok, *uj. Inozedy Lajos*, mint unokaöccs, *Gáspár Iónka* mint unokahug.

A *Budapesti Ujságírók Egyesülete* gyászjelentése így szól:

A *Budapesti Ujságírók Egyesülete* mély megilletődéssel tudatja, hogy a magyar sajtó kiváló munkása, a jeles költő, neves író, *Inozedy László* kidőtt a küzdők sorából. Munkás élete 47-ik évében 1902. augusztus hó 10-én reggeli fél 9 órakor halt meg. Mint ifjú rajongó lelkesedéssel kezdte pályáját s élete délen, a küzdelmekől megtörtén, mint agyastán kezéből hullott ki legyere: a toll, amelyvel mindenkor csak hazája érdekét szolgált némes buzgóssággal és ritka önfeláldozással. A költő az ifjúságot lelkesítette, az írő nemzetét hevitette harcra, hogy valóra váljon álma, eszményképe: a szabad hazá. Nehéz és küzdelmes pályáját után tőr örök pihenőre. A keressai sírkertben fogja aludni örök álmát, anová 1902. évi augusztus hó 12-én délután 11 órakor kísérik ki a Nap-utca 14. számú halottszobából. Pályatársai kegyeletes szívvel őrzik meg drága emlékét.

Czikay Lajos, a *Budapesti Ujságírók Egyesülete* nének alelnöke ma délelőt az egyesület nevében *Inozedy* számára díszhelyet kért *Halmos János* polgármestertől, aki a kérelem teljesítését készséggel meg-

találunk. Az egyikben a *Márkó-léle* tájképek esodálatus egéről beszél. A másikban — 1844-ben — azt írja sógorának: „Nagy barátom szivesen meyhűt a bieskei szőretre”. Ez a „Nagy barátom”: Nagy Károly, a jeles csillagész. Bathányi Kázmér jószággazdája, aki a grófot az emigrációba is követte és 1868-ban hunyt el. De mire megvolt a szüret Bieskén, szegény Lenau a winenthal szomorú házában ült.

Igaza van a jó öreg Kerthyen Károlynak, amikor reminiscenciáink egyik fákó lapján sokkott lelkesedéssel így kiált föl: „Lenau, a német költő, végső lehelletéig magyar maradt. O volt az, aki idegenszerű magyarságával hatott a külföldre. O penditete meg azt a sajátserű, speciális hangot, amely *Petőfi* lángelméjével, magyar nyelven, újjalakította liránkat és *Jókai* szingazdag prózájára vezetett.”

Lenau 1832-ben lépett föl a német irodalomban és villámgyorsan emelkedett a legelső német költők közé. Nyelve gyönyörű német nyelv, formája német és klasszikusan tiszta, de buskomorsága, büszkesége, esodálatus ujjongása, tüzes képzelet, hangulatának a szilajagsa messze áll a német kedélyvilágtól. Ez a rejtélyes idegenszerűség a magyar talajból, a magyar vérből ment át Lenau poézisébe. Nemesak magyar tárgyú, 14—15 versében akadunk rá, hanem lirájának egész hosszú területén.

Ich geh durchs weite Ungarland;
Mein Herz fand seine Freude,
Als Berg und Baum und Busch verschwand
Auf einer stillen Haide.

Áki a magyar-pusztá hangulatát így át tudta érezni, — aki a magyar Alföldet így szerette: annak a lelkében volt valami a *Petőfi* lelkéből. Bármilyen nyelven énekel: magyar költő volt.

ígerte s utasította a temetőgondnokságot, hogy jelölje ki a sírhelyet.

— **Ötszáz millió korona.** A hír szárnyain rendezen rövid a röplés. Egyik nevezetesség agyonlapítja a másikat s minden szenzáció csak addig él, amíg hozzá méltó másik szenzáció nem lép a nyomába. Ezt kell tapasztalnia Humbertné asszonynak is, a friss sütetű század egyik legnagyobb szédelőjének, ha ugyan sokat törődik azzal, jól elrejtőzve a világ elől, hogy meddig tart ki a nevezetessége érdeklődés dolgában. Tul van szárnyalva. Mi az ő ceskélyke ötven millió frankja a mellett az elspekulált ötszáz millió korona mellett, amit egy kimondatahatalmú nevű (*Wright*) angol lapátolt ki azoknak a zsebéből, akik megbiztak benne. Körülbelül három éve annak, hogy ez az ur pénzügyi szindikátust alapított, amely mindenféle vállalatok alapításával foglalkozott. Vállalatához sikerült megnyernie sok, nem éppen nagyvagyont, de jónévi arisztokratát, akik az üzlethez édeskeveset értettek s így *Wright* urnak üzleti manipulációihoz teljes szabadságot adtak. A vállalat élén álló jó hangzású és bizalmat keltő nevek a közönséget is megtévesztették s a társaság részvényeit hihetetlen gyorsasággal elkáptokták. A London and Globe-társaság részvényesei közt sok ezer kismember volt, akik megtakarított fillereiket jobban akarták kamatoztatni. Az angol állami járadék után csak két és fél százalékot kaphatnak, tehát kapva-kaptak az olyan papiros után, amely nagyobb százalékot fizet és épp oly biztosnak ígérkezik, mint az állami részvény. Ezeknek az embereknek az álma nagyon szép és rövid volt, de annál rettenetesebb volt az ébredésük. Körülbelül két évvel ezelőt a társaság megbukott s annak idején sokat írtak arról, hogy a *Dufferin* márkí nevűre alapított kártyavárnak összeomlása miként siettetete e vállalat híres nevű elnökének halálát. Azóta aztán a legborzasztóbb dolgok kerültek napvilágra. Kiderült, hogy *Wright*, aki az üzletet teljes szuverenitással, minden ellenőrzés nélkül vezette, a részvényeseket a közgyűlésen a legzseméretlenebb módon becsapta és a befizetett két millió font részvényét (48 000 000 korona) körülbelül három hónap alatt elbarésolta. *Wright*, hogy a katasztrófát elhárítsa, mindinkább veszedelmesebb spekulációkba becsatkozott, úgy, hogy a bukás idején 42 társaság 22 355 000 liver-sterling (536 520 000 korona) veszteségét siratta. Mindazáltal a kormány megtárgalta a hivatalos vizsgálatot. Nem csoda tehát, ha az a sok ezer ember, aki elvesztette vagyonát, a hatalmasokat azzal vádolja, hogy védi a férfit, aki koldusbotra jutatta őket és aki most a *Park Lane* levő palotájában bántódás nélkül, vigan tölti napjait.

— **Benedek, Endrőd, Kozma.** A fővárosnak van egy jubileumi alapja, amelynek kamataiból a belteríttek is díjban részesülnek, ha ugyan simán folya annak a zsűrinek a munkája, amely a júliomra érdemes írók kijelölés s ha maga a közgyűlés is társadást velt volna magának arra, hogy társadást szerezzen az alapítólevél tartalmáról, mélelőt ítélkezzen a díj dolgában. A zsűri nem tudott megállapodni abban, hogy *Benedek Elek*, *Endrőd Sándor* vagy *Kozma Andor* e érdemesebb a kitüntetésre, a közgyűlés pedig kimondta, hogy utkos szavazással kell döntenie a dologban. A ki többséget kap, az a jobbik író. Ezt a határozatot, amely az alapítólevél intencióinak nem felel meg, *Kassics Péter* megtelebbzte a kultuszminisztériumhoz. A miniszter a *Kassics* igazságát fogadta el s megsemmisítette azt a közgyűlési határozatot, ami azt jelentette volna, hogy három érdemes író értékét olyan iorum mérlegetű majd, amelynek egy nagyjában halvány jogalma sincs arról, hogy mi az irodalom. A miniszter föl-hívta a fővárost, hogy az alapítólevélhez szigoruan alkalmazkodva határozzon a díj odaítélésé dolgában s ne helyezkedjék előre olyan állaspontra, amelyvel majd esetleg változtatni fog az alapítvány szabályzatán.

— **Töltények a vasuti vágányokon.** A helyi-érdekű vasut Vágóhid-Ráczkeve között levő vonalának vágányaira, közel a pesti állomáshoz, az utóbbi napokban, rendszerint estelelő a vakációzó gye-rekek vak töltényeket raktak. Amikor a vonat tegnap keresztülhaladt egy ilyen töltésen, a patronok hatalmasat durrantak és az utasok között nagy riadalom támadt; egyéb baj azonban nem történt.

— **Turista-halál.** *Genéből* táviratozzák: A *Mont-Blankon* a francia alpesi társaság három tagja a hó-viharban megfagyott. Két vezető egy gleocserrel a mélységbe zuhant. Egyikük szintén meghalt.

— **A zsebt rablójókosság.** *Bécsből* táviratozzák: Immár csaknem bizonyos, hogy a tegnap letartóztatott *Seneckel*, helyesebben *Seneckel Antal* gyilkolta meg *Julich* Vilma nyioevanként éves trafikostól. *Seneckel*nél ugyanis hosszú tört találtak és azonoskivű több tárgyat, bolyeget, gyűrűt, karperecet, amelyeket áldozatától vitt el. A gyilkost ma szállították be a tartományi törvényszék fogházába.

— Leánykereskedők üzelmei. Egy hírhedt leánykereskedő bandát tartóztatott le szombaton a *temesvári* rendőrség. A banda feje egy *Romulescu* nevű tanító volt, aki állandó összeköttetést tartott fenn a Kelettel. A magyar lányokért drága pénzért adta el a keleti városok bűnbanglangyaira, üzelmei fényes anyagi sikerrel jártak utána, hogy a tanítókodást tisztára mellékfoglalkozásnak tekintette. A leány-export leplezésére egy budapesti leány megszokottat adott alkalmat. A leány, *Greszler Anna*, most már itthon van a szüleinél s közvetlen tapasztalásból mondja el a leánykereskedők üzelmeit. Mintegy két hete panaszoita a rendőrségnél *Greszler József* vásárcsarnoki munkás, hogy *Anna* nevű tizenkilenc éves leánya eltűnt. A szép, fiatal leány egy apróhirdetést olvasott valamelyik újságban, amelyben egy impresszió jó hangú, csinos hölgyeket szólít föl, hogy szerződjenek énekes társulatához. A hirdetésre fölkereste *Greszler Anna* a Szarvas-szállóban *Vely Simont*, aki ott mint *galaci* terménykereskedő szerepelt. Vely nagy fizetésért kínálta meg a leányt s *Ploest*-be vitte. Utközben csatlakozott hozzájuk *Vely* büntársa, egy volt szanzone-énekesnő, *Schramm Erzsébet*, aki kalandos multja során bőséges tapasztalatokat szerzett. A társaság harmadik tagja *Romulescu* tanító volt, aki a román-magyar határszélen működött. A cég három tagja között a munkakör így oszlott meg: *Vely* eszta törbe titkos fondorlatokkal és csábításokkal a leányokat, azután sifirozott táviratban tudtára adta *Romulescunak* a leányok személyleírását, aki ennek alapján megszerezte számukra az utleveleket. A leányokat a kész utvelekkel *Schramm Erzsébet* várta a határnál s exportálta őket a külföldi piacokra. *Greszler Anna* sorsát is így készítette elő. A leányt éppen tovább akarták szállítani *Ploest*-ből, mikor az állomáson *Vely* és *Schramm Erzsébet* csunyán összeveszték és összepofozkodtak. A verekedőket a csendőrök a laktanyára kísérték, ahol a banda asszony-tagja leplezte, a társaságot. A csendőrség *Velyt* és társnőjét letartóztatta s rögtön táviratozott *Temesvárra*, ahol *Romulescu* is letartóztatták. A törbe esalt szegény leányt pedig a hatóság visszaküldte Budapestre. Tegnap este érkezett meg ide kétségbeesett szüleihez, akik tulbodolok most, hogy elvesztett gyermeküket újra megtalálták.

— Zászlószentelés. *Balassa-Gyarmatról* írják: Tegnap lojt le itt a katolikus legényegylet zászlószentelési ünnepélye. Az ünnepélyt ünnepi mise nyitotta meg, amelyet *Csernoch János* kanonok celebrált fényes segédlettel. A kanonok szentelésé után a dalegyet gyönyörűen énekeltek. A szűgövevény és megyeház disztermében lojt le 600 ember jelenlétében. Az ünnepi beszédet *Siffer Ferenc* pozsonyi kanonok mondotta, mire *Luby Sándor* elszavalta ünnepi ódáját. Déiben a kaszinó kertjében 200 terítékű banket volt. Este a dalárda *Csernoch* kanonoknak szerenádát adott. A gazdasági kísérleti telepen nyári mulatság volt, amelyen vagy 800 vendég vett részt. *Vassary Kólos* herceprámias, *Várossy püspök* és *Zichy Nándor* táviratban üdvözölték az egyelet.

— Halálozás. *Dr. Komáromy Miklós*, Beregszász városi tisztó orvosa meghalt 69 éves korában Beregszászon. Az elhunytban *dr. Komáromy Sándor* karlsbadi főorvos édesatyját gyászolja.

Kardos József vidéki színészt és nejét. *Gáspár Anna* naivát súlyos csapás érte. *Ilonka* nevű leánykájuk *Vajda-Hunyadon* meghalt.

— Amerikai párba. *Fiuméből* jelentik: Az itteni *De la Vile*-szállóban augusztus elsején egy magát *Winkler Géza* 28 éves budapesti lakosnak bejelentett egyén bérelt szobát. Hatodikán bejelentette, hogy *Cirkvenicába* utazik, szobáját azonban visszaterésére megtartja. Minthogy maig semmi hírt sem adott magáról, a szállózemélyzet rendőri közeg jelenlétében megvizsgálta a podgyászát, amelyben három levelet találtak. Az egyikben, mely nyitva volt, tudatja, hogy amerikai párbanján fekete golyózt huzván, a *Mária Terézia*-mólóról a tengerbe dobja magát. A második levél *Bazumann Gézának* Budapestre és a harmadik *Péter Kálmánnak* a földművelésügyi minisztériumba van címezve. Az esetről a hatóságokat megfelelően értesítették.

— Házasság. *Keckeméti Adolf* eljegyezte *Berger Jennike* kisasszonyt.

— A víz halottja. *Zürichben* vasárnap délután a *Suisse* gőzhajó elindulásakor halálos szerencsétlenség történt. Egy könnyű csónak, amelyen egy férfi két hölgyvel kirándulásra indult, a gőzhajó közelében felborult. Mire segítség érkezett, a két nő már elmerült a hullámok közi, és csak a férfít sikerült megmenteni. *Hamburgból* táviratozzák, hogy *Bornholm* szigetén a tengeri furdőben tegnap három leányt elsodort a hullám. A furdőző közönség szemelátára a tengerbe fultak a fiatal leányok.

— Öngyilkos iró. *Bécsből* táviratozzák: *Heinrich Rikárd* huszonnyolc éves iró ma reggel hét órakor eszméletlen állapotban találták meg. *Heinrich* az éjjel öngyilkos szándékkal nagyobb mennyiségű opiumot ivott.

— Lenau emléke. Verscezen hetek óta hirdették a német lapok, hogy a *Deutsche Jugend* és a *Deutsche Búrgerschaft* vasárnap *Lenau*-ünnepet fog rendezni. Minthogy a rendezők előzőleg folyton hangoztatták, hogy annak az ünnepnek kizárólag német jellege lesz, a kiadott műsorra egyetlen árva magyar dalt vagy szót sem vettek föl, s a rendezőségbe egyetlen magyar embert sem választottak be. A hazafias érzelmű egyetemi ifjúság és a versezi polgárság elhatározta, hogy az esetleges tüntetések ellensúlyozására a versezi magyarnyelv terjesztő egyelet támogatása mellett tizenharmadikán egy második, de magyar szellemű *Lenau*-ünnepet is fog rendezni. A németek ünnepé tegnap lojt le. *Féhertemplomból* *Kremling* és *Schümmichen* vezetése alatt egy csapat ismert agitátor is átjött, de jöttek *Pancsováról* is. A versezi intelligencia, a jobbérelmű németek is, távol maradtak az ünneptől. Közreműködött három dalegyelet. Több szavaltat és ének-szám után *Behr Ferenc* bécsi teknikus, ugyanaz, aki a bécsi hírhedt komerszén is beszélt, ünnepi beszédet mondott elég mérsékeltlen. Hangoztatta ugyan az ő németiségüket, de nem izgatott. Az ünnepen bár egyetlen magyar szó sem hangzott el, leszámítva a hozzászólásokat is, semmi nagyobb tüntetés nem volt a magyarság ellen. Az ünnep hidegen, minden lelkesedés nélkül lojt le. A versezi hazafias polgárság nagyban készül a szerdai ünnepélyre, amelynek műsora magyaros lesz.

— A hannoveri sakkturna. A hannoveri sakkturna mai tizenhetedik és utolsó fordulójáról tudósítónk a következőket táviratozza: *Janovszki Popiell* játszott és megnyerte a partit. *Pillsbury* legyőzte *Sviderskit*, *Woll Gunsberg*et, *Gottschall Lewint*, *mig Mason* és *Csigorin* játszmája az előbbi győzelmével végződött. *Bardelben* leverte *Miesest*. *Naier Ollandot*, *Atkins Marshallt*. A *Cohn-Süchtling-téle* orosz játszma remiével végződött. A mestertorna végeredménye a következő: I. *Janovszki* 13½ egységgel, nyert 1200 márkát; II. *Pillsbury* 12 egységgel, nyert 900 márkát; III. *Atkins* 11½ egységgel, 600; IV. *Mieses* 11, 400; V. és VI. *Napier* és *Woll* 10, 300 és 250 márká, megosztva; VII. *Csigorin* 9, 200 márká; VIII. 180 márká megnyerte dr. *Olland* 8½ egységgel. Azután következnek: *Swiderski* és *Marshall* 8; *Lewin* és *Gottschall* 7½, *Cohn* 7, *Bardelben* és *Süchtling* 6½, *Gunsberg* 6, *Mason* 5½ és *Popiel* 5.

— Politika, vallás, szerelem. Megirtuk már azt a maga nemében páratlan ujdonságot, hogy *Mária Annuciata* főhercegnőnek *Siegrid* bajor herceggel való eljegyzése fölbomlott. A hír nagy feltűnést keltett világszerte, mert az uralkodóházak tagjainak eljegyzését mindenféle szempontból alaposan megközték fontolni, mielőtt nyilvánosságra hoznák s régiesen volt arra eset, hogy csak úgy visszamondjanak egy már publikált mátkaságot. Hogy mi ennek a rendkívüli esetnek az oka, arról érdekes részleteket közöl a *Fränk. Kurier*. A házasság egyáltalán nem lett volna szerelmi házasság, ír a ez az udvari körökben jól értesült újság. A hercegnő rendkívül vallásos és *Siegrid* herceggel való házasságával — mint az említett újság mondja — nem akarta szaporítani a *Habsburg*-család szerencsétlen házasságainak számát. Néhány évvel ezelőtt egy német fejedelemmel akart házasságra lépni a hercegnő, de igaz vonzalmánál erősebb volt a vallásossága és a házasság elmaradt. A fejedelem ugyanis protestáns volt, a hercegnő szigorúan katolikus. Azt remélték, hogy az idő meggyógyítja a sebet, amelyet a házasság lehetetlensége ütött a hercegnő szívében és az uralkodó a prágai *Hradzsín* nemesi hölgyalapítványának apát-nőjévé nevezte ki a hercegnőt, aki túrelmes megadással viselte sorsát, míg végre ez év februárjában *Siegrid* herceget a hercegnő vőegényeül szemelték ki, mert okosnak tartották, ha a hercegnő férjhez megy. A hercegnő e tervezett házasságot a leghatározottabban ellenezte ugyan, de június közepén mégis megtörtént az eljegyzés. Még ugyane hónap végén kijelentette a menyasszony, hogy az eljegyzés fölbontásáért fogja kérni a vőlegényétől. E szándékaról hasztalan igyekeztek lebeszélni a menyasszonyt, aki az uralkodót, mielőtt Ischbe utazott, megkérte, engedje meg, hogy a herceget, akit szeretetreméltóságáért nagyon becsül, de akit sohasem fog szeretni, az eljegyzés fölbontására kérhesse. Az agg uralkodó teljesítette a hercegnő kérését és a rokonoknak több napon át folytatott szóbeli tárgyalása után fölbontották az eljegyzést. A hercegnőnek az a szándéka, hogy teljesen visszavonul a prágai nemesi hölgyalapítványba.

— Körözött sikkasztók. A hamburgi rendőrség táviratban értesítette a budapesti lökaptányságot, hogy *Maack Frigyes* és *Moller Gyu*a az északnémetországi banktól 16.000 koronát elikkasztott és megszökött. *Maack Frigyes* magas, arca tojásdad, haja barna, bajusza őszes, szakála valószínűleg rövidre van nyírva. *Moller Gyu*a arca kerek, vörös, borotvált.

— Beiratkozás. A keckeméti evangélikus református jogakadémia a boiratások szeptember 1—8-ig tartanak; 8—15-ig folyamodás utján a tanári kar,

október 15-ig nyomos okból a jogakadémia igazgatótanácsa adhat az utolagos felvétele engedélyt. Az alapvizsgálatok szeptember 1—15-ig lesznek.

— A szepességi hadgyakorlatok. Az idén nagy hadgyakorlatok lesznek a Szepességben. A közös hadsereg VI. hadtestének kötelékébe tartozó csapatok augusztus 27-től szeptember 14-ig lesznek összpontosítva Szepesvármegye területén. A katonai terv szerint augusztus 27. és 31. közt lesznek a dandár-gyakorlatok *Lőse* és Szepesváralja közt, szeptember 1. és 10. közt hadosztálygyakorlatok lesznek *Lőse*, *Csütörökhy*re. *Poprád* és *Késmárk* határában és végül szeptember 11. és 13. közt az egész hadtest gyakorlati lesznek, amikor is a 15. hadosztály szemben fog állani a 27. hadosztállyal *Igló*, *Poprád* és *Késmárk* határában. Az ősi hadgyakorlatokon részt fognak venni az 5., 25., 34., 60., 65., 66., 67. és 85. számú gyalogezreddek, a 6. lovasdandár, a 6. tüzérdandár, a 10., 12. és 14. huszárezreddek, a VI. hadtest tüzérezrede és a 16. és 18. hadosztály tüzérezredei. Szeptember 14-én lesz a lefűvás.

— Kivégzés Bécsben. A bécsi büntető törvény-szék fogháza udvarán ma reggel hét órakor kivégezték *Woboril Jánost*, aki néhány hónappal ezelőtt *Keszler* zsbárust boltjában meggyilkolta. *Woboril* gyűrűt zálogosított el a zsbárusnál s amikor ki akarta váltani a gyűrűt, a zsbárus uszorakamatot követelt tőle; ezen annyira födühödött, hogy kalapáccsal agyonverte a zsbárust, azután kirabolta. A delikvens utolsó óráiban megőrizte önmuralt és nagy bünbánattal tanusított, csak éppen köztvetlenül a kivégzés előtt vesztette el nyugodtságát és teljesen magánkülvolt, amikor halá sápadtan a vesztőhelyre lépett. Tegnap reggel hirdették ki előtte a halálos ítéletet és azt, hogy nem kapott kegyelmet a királytól. Sápadtan és egész testében remegve hallgatta meg az ítélet kihirdetését, azután kezébe vette a tolat és biztos vonásokkal odairta a nevét. Az ítélet kihirdetése után *Woboril* ügyvédje a következő táviratot intézte a királyhoz *Ischbe*:

Legmélyebb alázattal, mint a halálra ítelt *Woboril* ügyvédje, kegyelemért esedezem részére és kétségbeesett gyermekek részére.

Azután táviratozott az elítelt anyjának is. Amikor *Braun* meglátogatta cellájában az elítéltet, az így szólt hozzá:

— Édes anyámat szeretném látni.

Az ügyvéd figyelmeztette, hogy *Sonat Mara*, ahol anyja lakik, nagyon messze van és onnan nem érkezhetik már a kivégzés előtt Bécsbe. *Erre Woboril* azt felelte, hogy majd bucsuzólévelet ír anyjának és feleségének. Tegnap este hat órakor az elítelt meggyött, aztán két levelet írt, egyet anyjának és egyet feleségének, amelyben két gyermekét gondjaiba ajánlja, a kisebbik gyermek már akkor született, amikor *Woboril* gyilkosság miatt vizsgálati fogságban volt. Sem tegnap délután, sem az éj folyamán nem evett semmit. Este lefeküdt, becukta szemét és mozdulatlanul fektüdt, de nem aludt. Reggel ügyvédje még egyszer meglátogatta. Első kérdése az volt, remélhető-e, hogy kegyelmet kap. Az ügyvéd, hogy megvigasztalja, azt felelte, hogy az utolsó pillanatig lehet remélni. Azután panaszkodott az elítelt, hogy éjjel hideglelés és közsvény bántotta, majd anyjáról kezdett beszélgetni, akit nagyon szeretett volna még egyszer látni. Hét órakor megérkezett a fogház udvarára *Land* hóhér segédeivel s ugyanakkor kivégezték cellájából az elítéltet is, aki különös, rángatózó lépekkel ment a vesztőhelyre. Arca halottsápadt volt tekintete ide-oda tévelygő s látszott rajta, hogy nem tudja, mi történik vele. Miután a hóhér bejezte munkáját, az orvosok konstataáltak, hogy a kivégzett ember szíve még működik és lába, amelyet a hóhér segédei tartottak, rángatózott. Néhány percig eltartott még, míg az orvosok megállapították, hogy a halál bekövetkezett. A közönség még előbb elhagyta a kivégzés helyét.

— Életuntak. *Tóth János* korosmáros a Mexikói ut 5. szám alatti lakásán melibe löste magát, azonban nem halt meg és a mentők a *Rókusba* vitték. Tétének oka családi viszály. Ugyancsak öngyilkos szándékból ivott marlógut *Majoros Elemér* is *Ovodat* utca 28. szám alatt levő lakásán. A szerencsétlen asszonynak a mentők nyújtottak első segélyt.

— Carré-örkusz. A Carré-örkuszban néhány nap óta fellépnek a kitűnő *Shadows-fivérek*, a jelenkor legjobb földszinti gladiátorjai, kik roppant erőkkel, szesz tartással bámulatra méltó mutatványokat végeznek. A közönség minden egyes fellépésüket zajos ovációkkal kíséri.

— Cigányzene a Telefon Hirmondóban. Mint minden este, úgy ma is mindazon előzetők, kik az estét otthon töltik, kellemes cigányzenéket hallhatnak a kagylókon keresztül. Nyolc órakor megszólal a *Telefon Hirmondó* riadójele és 10 óráig hallható a cigányzene kellemes hangjai, mely zenésvitét az *Enke-kávéháznál* és az *Ehm-féle* étteremből történik. E zenésvitét 8 óra 15 perckor megszakítást szenved, mikor a külföldi tőzsdék zárhatgyezsei kerülnek felolvasásra és féltsz órakor, amikor az est folyamán érkezett legújabb hírek és távirati tudósítások felolvasása van napirenden.

(x) **Fiatal ember!** Kérlezzé meg orvosát, akkor megtudja, hogy baját a *Santal Egger* gyógyítja meg gyorsan és legjobban. 1 üveg használati utasítással együtt 3 kor., a *Nádor-gyógytárban* Budapest, *Váci-körút* 17. Postán bérmentve 3,40 korona.

A jobbék és a balkéz.

— Jelenet. —

Az amerikai iskolákban ezentul a balkézektől való írást és munkálkodást is fogják tanítani.

A balkéz: Nos, öregem, mit szól ehhez?
A jobbék: Mihez?
A balkéz: Ahhoz, amit apró betűvel ideirt ez elé a cikk elé.
A jobbék: Hja? Eléggő bánom. Szégyen, hogy ezentul maga épp oly fontos testrészt lesz, mint eddig én.
A balkéz: Szép kis demokrácia, mondhatom!
A jobbék: Demokrácia? Na hallja? En dolgozom, mint egy kutya és ön henylet.
A balkéz: Nem mindig henyletem.
A jobbék: Minden fontos munkát én végeztem. Írtam, varrtam, vívtam, mindenfélét csináltam. Velem fizettek az emberek, velem... De nem akarom folytatni.

A balkéz: Ezentul osztozunk a munkában.
A jobbék: Önnel is fognak poizni.
A balkéz: Onre is fognak házasodni.
A jobbék: Önnel is fognak parolázni.
A balkéz: Bűszkővé tesz ez a tudat. Éppoly kéz leszek, mint ön. Az emberölti elég szemtelenség volt eddig is, hogy egy testrészt szándékosan elcsenvesztésítette. Hencégés volt! A természet két kezét adott neki s ő az egyiket megvetelte. Eljén az új akció, a balkéz egyenjogúsítása! En is fogok szavazni, én is résztveszek a létért való küzdelemben!
A jobbék: Ha meggondolom, örülnöm kell. Ezentul kevesebb munka jut rám és ugyanannyi vérkeringés.
A balkéz: No látja!
A jobbék: Üdvözlöm önt, Béla! (Magszorítja a balkézét.)
A balkéz: Szervusz. Igyunk brudert. Ki az idősebb?
A jobbék: Ha jól emlékszem, ön husz másodperccel idősebb, mint én.
A balkéz: Tehát szervusz, kolléga!
A jobbék: Szervusz. Mióta mossuk egymást és csak most jön rá az emberiség, hogy egyikünk anynyit ér, mint a másik! De most sietnem kell, levelet írok. Isten veled. Tisztelettem kedves manzsettádat!...
 — o. —

Nyiltér.

Ó. ca. és kir. apostoli Felügyelő közlekedő születésnapja, valamint a Szent István napra, Magyarország nemzeti ünnepére, hátközdünk elismert, kitűnő minőségű

Pezsgőborainkat
Transsylvania
és Vin-Brut

szíves megjelölésre a legjobban ajánljani.
 pezsgőboryar
 es. és kir. udv. szállító, BUDAFOK.

Louis François & Cie

Dr. KERN GÉZA

nőorvos

lakik: IV. Koronaherceg-utca II., a főposta mellett.

Diszkrét betegségek elsősorú gyógyító-intézet Budapest, Teréz-körút 44. **Dr. Mitzger Tivadár** személyes vezetése alatt, nyitva egész nap. Elismert kiváló gyógyhatású modern intézet ideg-, nem-, vérbetegségek és gyengeségi állapotok, impotencia, görbülés, gyógyításra. Zapasztalt radikális és gyors eredmények folytán, honorárium teljes gyógyulás után szételő. Prospektus és levelekre értesítést díjmentesen küld az intézet.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SZÍNHÁZ, ZENE

Tűs a leánygimnáziumban. A budai nyári színházban pénteken lesz Serpette Gaston *Tűs a leánygimnáziumban* című új operettjének a bemutató előadása. Az újdonsághoz Krecsányi igazgató vezetése mellett naponta nagy gondnal próbál a darabban közreműködő személyzet. Fényes és új jelmezek is készültek a darabhoz, a ráncos katonaság szép egyenruhái és a leánygimnázisták öltözékai. A *Tűs a leánygimnáziumban* pénteki bemutató előadásra jegyek keddtől fogva elővétel ár nélkül kaphatók a budai színház nappali pénztárában.

Városligeti Színház. A Városligeti Színházban kedden tízszere adák a *Három kívánság* című operettet. Szerdán ismét fölül *Ujházi Ede* az *Országgyűlési szállásban* és a *Péntek este* című dramolettben. A *Párisi szegények* francia színműből és a *Hét Schlesinger* új ióvárosi életképből már megkezdették a próbákat.

Fővárosi nyári színház. A krisztinavárosi színházban holnap, kedden, *Haraszthy* Hermin utolsó vendégjátékát *A szőke* kerül színpadra. A főszerepeket a vendégművésznőn kívül F. Ozige Böske Krecsányiné, Z. Ruby Erzsé, Izsó Miklós, Bartos, Körmeny és Csizsár játsszák.

Kubellik és családja. Brinnből táviratozza tudósítónk, hogy a *Lidove Novine* közlése szerint *Kubellik* Jan ellen anyja és testvérei a Königlőhe Weinberge járásbíróóságánál gondnokságot kértek. Azzal okolják meg kérésüket, hogy a művész eltékozolta hangverseny-körútjainak nagy jövedelmeit.

Uránia Színház. A *deutabók hazája* című lényes kiállítású darab e hét szombatján kerül az Uránia színházban bemutatásra. Majdnem 200 vetített kép kíséri az érdekes szöveget. A képeket *Harangly* György pompás levetéleiben örökítette meg, a nagyobbí részletekről az Uránia képes levelezőlapokat is készített s ezeket az előadások alkalmával fogja forgalomba hozni.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Szabó káplár ur.** Ha *Szabó* István, a harminkettedik gyalogezred káplárja az ő nagy ügyességét és merészségét becsületes előök érdekében mozgósította volna, akkor talán még tábornok is lehetett volna. De rosszra használta és így bíró elé került. *Szabó* István káplár fiatalemberek hiúságot használta fel s abból pénzelt. Ő állította ki a sorozásoknál azokat az igazolványokat, amelyeket a bevált legényeknek adnak ki s tapasztalatait arra használta ki jó pénzért, de kis pénzért is, amely azonban nem szállhatott le öt forintot alul, hogy adott igazolványt olyan ifjaknak is, akiket alkalmatlanoknak talált a sorozó bizottság, de akik annyira oda voltak az önkéntes egyenruháért, hogy minden áron szolgálni akartak. A katonai egyenruhakészítő cégek ügynökeivel összeköttetésbe lépve tudta, hogy kik készítették el előre az egyenruhájukat, s ezekre aztán kivetette a háóját. Sokan vonultak be ilyen hamis igazolvánnyal s akadtak olyanok is akik nem is sejtették, hogy nekik nincs jussuk a katonáskodáshoz. A legkeserveesebben járt meg *Patsay* Sándor, aki önként jelentkezett sorozásra, s mikor *Polában* jelentkezett a szolgálatra a tengerészetnél, két hónapra lezártak. 1899-ben szabadságolták *Szabó* István káplárt s csak azután tűntek ki az ő manipulációi. Két esztendőig köröztek hiába, pedig azalatt mint napidíjas működött és ott is szélhámoskodott, lopott és csaló. Két rendbeli család, tizenegyrendbeli közokiratamisítás és nyolc rendbeli sikasztás miatt került ma a vádlottak padjára. A törvényszék először is a járásbíróóságnál viselt dolgait tárgyalta. A vádlott *Kürti* József al-bíró irodájában volt napidíjas s a büntetéspénzek nyilvántartásával volt megozva. Átvette a telektől a bírságot ekezelte. Végre is egy husz forintos télet szemet szurt a bírónak s kérdésre vonta. Hogy a hiányt rögtön pótolja, meghamisította *Kürti* al-bíró aláírását és 160 koronát akart vele a letéti pénztártól főlvenni, de *Haupt* Albert táblai bíró, a járásbíróóság akkori vezetője rájött a csalásra s *Szabó* letartóztatta. Amikor ma *Oláh* András elnöklő bíró mindezt a vádott szemébe mondta, *Szabó* beismerte bűnét és nyomorával védekezett. Csekély fizetéséből nem tudott megélni, mondotta. Az elsiszkasztott összegek megtérültek, a családja térítette meg őket. Az önkéntes gyártásokra nézve is beismert vallomást tett. Nem tagadta, hogy *vendés* havi fizetést hozott egyes katonai egyenruha-cégektől s az ezért köteles volt az önkéntesek, valamint a tartalékos tisztek névsorát közölni s egyáltalán arra törekedni, hogy minél több önkéntes legyen. A hamisításokat nagy ügyességgel végezte úgy, hogy a tisztek ugyancsak ba osan különböztethették meg aláírásaikat a hamisítottaktól. A tárgyalást holnap folytatják.

§§ **Petróné lopása.** A rablógilyossággal vádolt *Petró* Gyuláné egyik kisebb bűne toglalkoztatta a törvényszék főlebbviteli tanácsát. Közvetlenül a gilykosság után vád napon egy kofaszony panaszára a járásbíróóság mint vádítottat idezte be *Petrónét*, akit az a vád terhel, hogy ellopta a panaszos fejkendőjét. A vádított tagadott s íő is mentették. Mielőtt tárgyalásra került volna a sor, szóba került az előtte való napon történt gilykosság s *Petróné* cinikusan megjegyezte:

— Szijjak kellett volna hasítani annak a gazembernek a hátából.

Nagy fontosságot senki sem tulajdonított ennek a nyilatkozatnak, mely után a feleket behívták a tárgyalóterembe s *Petrónét* ömentették a lopás vádjától. Hazament ahol a detektívek már várakoztak rá s elfogták. A főlebbviteli tanács megerősítette a járásbíróóság ítéletét.

TÁVIRATOK

Velenoe, augusztus 11. *Margit* királyné 20,000 lírát adományozott a *Campanile* újrapépítésére.

Szofia, augusztus 11. A macedon kongresszust tegnap itt megnyitották. A kongresszuson 68 megbízott vesz részt, akik közül 30 a *Zonsev*-párthoz és 28 a *Vezar*-párthoz tartozik.

A német vámtarifa.

Berlin, augusztus 11. A német vámtarifa-javaslat első olvasásának befejezésére való tekintettel a konzervatívok és a centrum idejekorán megegyezésre készülnek az agrárvámok tekintetében, hogy a második olvasásra határozottan formulázassák követeléseiket. A centrum vezetői elhatározták, hogy még szeptemberben, a birodalmi gyűlés szünetideje alatt gyűlésre hívják össze az érdekelteket s annak határozatához képest a második olvasásra kötelező direktívákat fognak adni a bizottság tagjainak.

Uj bajor kultuszminiszter.

München, augusztus 11. A régensherceg elfogadta *Landmann* kultuszminiszter lemondását és báró *Podewill* bécsi bajor követet nevezte ki kultuszminiszterré.

Castellane bukása.

St.-Flour, augusztus 11. *Hugou* radikális 6188 szavazattal képviselővé választották. Gróf *Castellane*, akinek mandátumát a kamara érvénytelennek jelentette volt ki, 6099 szavazattal kisebbségben maradt.

A franciaországi kulturharc.

Lesneveu augusztus 11. A prelektus megegyezés létrehozása elől gyűlésre hívta egybe azokat, akik *Lesneveu*ban, *St.-Méen*ben és *Ploermel*ben az ellenállást szervezik a kongregacionista iskolák bezárása ellen. A gyűlésen vagy 400 ember vett részt. A prelektus beszédet mondott, amelyben emlékeztetett arra, hogy minden ráncónak első kötelessége, hogy engedelmeskedjék a törvénynek. Beszédét ismételtlen tébészakították e kiáltásokkal: *Éljen a szabadság! Éljenek a nővérek!* Határozatot nem tudtak hozni.

A boerok politikája.

Hága, augusztus 11. *Steyn*nak nyilatkozata szerint intranzigens boer párt megalakítása Dél-Afrikában lehetetlenség, mert egyedül a kiengesztelődés és béke mellett fejlődhetik Dél-Afrika. Az összes boer vezérek osztják *Steyn* nézetét, úgy, hogy *Krüger* és *Leyds* intranzigens politikájukkal izolálva vannak.

Hága, augusztus 11. *Steyn* általános állapota kielégítő. *Reitz* tegnap ideérkezett és ma fogadta *Krüger*, aki holnap visszatér *Utrecht*be.

Közgazdasági táviratok.

Prága, augusztus 11. A cseh szénkereskedelmi részvénytársaság mai közgyűlésén botrányos jelenetek történtek, mert a mérleg 54,326 korona veszteséggel zárul. A teügyelő-bizottság egyik tagja nagy zaj közben tudatta, hogy lemond, mert a könyvek meg vannak hamisítva. A közgyűlés feloszlott, még mielőtt az új igazgatóságot megválaszthatna volna.

Bécs, augusztus 11. A N. W. Z. közli, hogy az északi vasuton október elsején fog életbelépni a tariamelei.

Brünn, augusztus 11. *Kuhn* Ignác itteni gyapjúgyáros-cég fizetéképtelen: A passzívátok öt-hat milliói koronára teszik. A cég egyezkedni akar hitelzőivel.

Bécs, augusztus 11. (A *Ludapesti Napló* teieion-jelentése.) Kezdeményezés hiányában a határidőpiac várakozó magatartást tanúsított s az üzlet csak néhány kivételes kötésre szorítkozott. Zab irányzata lanyhára fordult s így e cikk 5 fillérről hanyatlott.

Buza őszre 6.93—6.94, rozs őszre 7.07—7.08, zab őszre 5.53, tengeri szeptember-októberre 5.23—5.29, buza tavaszra 7.26—7.28, rozs tavaszra 6.88—6.89, tengeri július-augusztusra 5.23—5.24, repce augusztus-szeptemberre 10.75—10.85 korona.

Záratkor: buza őszre 6.96—6.97, buza tavaszra 7.30—7.34, rozs őszre 6.10—6.11, zab őszre 5.60—5.61 korona.

New-York, augusztus 11. (Terménytőzsde.) (Záratkor.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 9.— (—), Aug.-ra 8.39 (—), —, Novemberre 8.63 (—), —, New-Orleansban helyben 8.7/8 (—), —, *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20), Stand white Philadelphában 7.15 (7.15), Refined in Cases 8.50 (8.50), Credit balances at Oil City 1.22 (1.22), — *Zsír:* Western steam 10.80 (10.85), *Rohé* és *Brothers* 11.— (11.05), —, *Tengeri* irányzata gyenge. — Augusztusra — (—), —, Szeptemberre 55.7/8 (56.1/8), — Dec.-re 45.— (45.1/8), *Buza* irányzata gyenge. — Páros ősi helyben 74.7/8 (75.7/8), Aug.-ra — (—), —, Szept.-re 72.7/8 (72.7/8), Dec.-re 71.7/8 (72.7/8), Májusra 73.7/8 (74.7/8), *Gabona* szállítási díja *Liverpool*ba 1.7/8 (1.7/8), — *Kávé:* fair 1.0 (7.25, 5.7/8, 5.7/8), — Aug.-ra 5.85 (5.80), októberre 5.20 (5.15), — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.95 (2.95), — *Cukor:* 2.7/8 (2.7/8), — *Olaj:* 28.87 (28.97), — *Réz:* 11.70—11.90, (11.85—11.95), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 11. (Terménytőzsde.) (Záratkor.) *Buza* irányzata gyenge. — Aug.-ra 67.7/8 (68.7/8), — Szept.-re 67.7/8 (67.7/8), — *Tengeri* irányzata gyenge. — Szept.-re 50.7/8 (51.7/8), — *Zsír:* Szept.-re 10.65 (10.67), — Okt.-re 10.62 (10.67), — *Szalonna* short clear 11.15 (11.80), — *Sertésbőr:* Szept.-re 16.— (16.85), — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A vihar-fecske.

— Isten. —

Hajósok úgy beszélnek, ott él a vihar-fecske,
Hol a legszeles sziklák merednek a vizekre.

Tajtétköz hab ködében a szárnyát suhogatja,
Legyinti a hullámot, de soh'se merül abba.

Lentebb száll az apálylaj, fentebb, ha a vihar dagad,
Sikolt a viharzó árral, pihen, mikor az halgatag.

Félig uszva, lebege félir, az utja kéz csoda,
Magas ég és mély örvény közt így imbolgy tétova.

A légnek súlyos, de könnyebb, semhogy uralná őt az ár.
Bizony ki vagy te játszva, szegény költő-madár!

S jaj még, ha szó jön róla, mindenki csak kacag
S rámondja; Ejh, együgyű hajós meséje csak.

Inozedy László.

— **A gyalogjáró jubileuma.** A gyalogjáró, vagyis inkább a „járda”, a trottoir is eljutott száz éves jubileumáig. Francia lapok ez alkalomból elmondják történetét. Mikor még nem volt külön utja az utóán járókellőknek, akkor a kövezet az egész ut szélességét elfoglalta, s a gyalogosoknak akkor nagy gondjuk volt azzal, hogyan kerüljék ki a szekereket, amely gond nőttön-nőtt a kocsiokozlekedés gyarapodásával, úgy hogy gyakran sok leleményességet kellett tanusítania annak, aki meg akart menekülni az elgázoltatás veszedelmétől. Sok panasz és tiltakozás is történt mindezt. A városatyák bölcsességéből azonban nem tellett még arra akkoriiban, hogy az utca szélességéből egy keskeny csíknit a gyalogosok számára foglaljanak le. Csak a párisi Pont-Neufnek volt valami gyalogjáró féléje, de a nagyközönségnek nem volt belőle valami nagy haszna, mert XIII. Lajos az ő nagy lakájainak megengedte, hogy készpénzfizetés ellenében maguknak ezt a kijelölt területet kibéreljék. 1872-ben az Odéon építését befejezték. Előre látták a közönségnek és a kocsioknak a színházhoz való özlönését, ezért a Rue de Tournonból jobbról és balról lefoglaltak egy csíkot, amelyet aztán kővekkel kiraktak. Még egy-két helyen kiköveztek ilyen utca-csíkokat, de nagyon nem terjedt el a trottoir. Az adók főbérője, de Laborde, aki a Chaussée d'Antint építette, gondolt arra, hogy a Rue Le Peletier is ellássa gyalogjáróval. De Laborde különben is sok szép praktikus gondolatot termelt. Kórházakat alapított, tizenkét milliót adott Amerika felszabadítására, vagy harminc ötétkönczöt intézetet tartott fenn, évenként vagy huszonegyezer livre alamizsnát osztogatott szét, kamat nélkül pénzt kölcsönzött egy lehelczék építésére, minden haszon nélkül kezelte Voltaire vagyonát és az egyenlőség eszméje iránt való tiszteletből nem viselte márkicímét. Alapított egy új negyedet, amelyet gyalogjáróval akart ellátni és pedig azokkal a halandókkal való együttérzése következtében, akik nem járhattak kocsin.

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjev.)

Irta: GORKIJ MAXIM.

(44.)

Ez azonnal abahagyta a beszélgetést, kezével végigsimította a gégejét s rábámult a nővére.

Sasa felállt, kezével az asztalra támaszkodott, büszkén fölemelte a fejét s erős, szinte férfias hangon kezdett énekelni.

Szép az élet annak,
Kinek nincsen gondja
S kinek a szerelem
Nem bántja a szívét...

Nővére a fejével utánozta a vers ütemét s magas althangján szinte panaszkodva folytatta:

Oh én szegény...

Sasa szeméi szikráztak s mély hangon énekelte:

... Mint fűszál olyan a szívem,
Tikkadt...

A két hang egybeolvadt s nagy erővel szállt el a víz fölött. Az egyik hátatartalan bánatot siratott, megrészegült a panasz mérgétől s tompa, erőtlen gyász zokogott, miközben kinyitott tüzet könnyekkel oltotta.

Akkor közbejött a forradalom, amely a nyakát szegte. Csak 1802-ben terjesztette el általánosán a gyalogjáró intézményét Frochot, a szajnai prefektus. Komolyan tehát abban az évben született meg a trottoir és igazság szerint ezért érte el száz esztendő jubileumát az idén.

— **Liszt egy kézirata.** A „Gazetta Musicale” kiadta Liszt Ferencnek ezt a kéziratát, amely 1880-ból való, s eddig nem igen tudtak felőle. Egyik tanítványa, d'Angusz bárónő a nagy mesternek beküldte egy olasz komponistának néhány szerzeményét. Liszt Ferenc visszaküldte a kótfakat azzal a meglehetősen óvatos véleményével, hogy az olasz komponista talentuma „figyelemre, bátorításra” méltó. Es a kótfakon egy-két helyen állítólag szatirikus szándékkal néhány javítást végzett, amelyeket az olasz lap facsimiliében kiadott.

— **Gallifet naplója.** Gallifet tábornok följegyzései során szó van az ő porosz tozságáról is. A sedani kapitulációs seregben szolgált s így ő is hadi tozságba jutott s Emsbe vezényelték. Hiába lépett közbe a veiszi herceg, sőt a német trónörökös is Gallifet érdekében, hogy becsületészóra bocsássák szabadon, Molke nem egyezett bele. Gallifet ugyanis arra akarta szavát adni, hogy csak mint közlegény fog harcolni a porosok ellen (már akkor is tábornok volt). Molke azonban ezt mondta:

— Semmi körülmények között nem ellenezném a dolgot, de ma a francia nemzet különben is tulizgatott s a Gallifet tábornok esete csak növelné az ugyis tulságos nemzeti lelkesedést. Becsületére válik kérelme, de nem teljesíthető.

Emsből azért kellett eljőnie a tábornoknak, mert egyszer német professzorokkal kötött ki, akik Páris ostromáról vitalkoztak. Coblenzbe helyezték tehát, ahol igen jó barátságban él Bisesco herceggel, aki különben is sokszor vált javára a francia tiszteknek. Itt történt a következő eset is. Wedell tábornok, aki a fogoly francia tisztekre ügyelt föl, egy napon panaszszal jött Gallifet tábornokhoz s bepanaszolt egy vértés-kapitányt, aki egyik „bajtársá” telességét elesábitotta. Gallifet firtatni kezdte a dolgot s addig ígaggata a porosz generálisat, amíg kisült, hogy a „bajtársá” porosz vértés-kapitány. Erre már hangosan fölnevetett Gallifet.

— De, tábornok ur, — mondta kacagva — ez a háboru. On megakadályozza a szegény francia vértés-kapitányt, hogy Franciaországban küzdjön. Nem marad más hátra, mint hogy ott és úgy harcoljon, ahol lehet.

Wedell tábornok azonban ezt a választ nem tartotta olyan nagyon elmésnek és mulatságosnak.

— **Gyermekkölesznő intézetek.** Az Egyesült Államokban alapították meg ezt az intézetet. Sok gyermektelen házaspárnak ugyanis nincs módjában, hogy örökre fogadjon gyermekeket, akár pénzügyi, akár más okokból. Ezeknek a szülőknek a számára ez az intézet rakáron tart néhány száz, egy-három éves fiúcskát és leánykát és kölcsönbe adja akár

órákra, akár napokra, vagy hetekre, hónapokra is. Egy hónapnál több időre azonban nem lehet szerződést kötni, legfeljebb, ha valamely házaspárnak nagyon megteszik egy kis baba, akkor újra meg újra bérbe veheti egy hónapra. A bérlet egy hónapra egy dollár, kisebb időre megbeszélés szerint. Az első kísérlet annyira sikerült, hogy most már fiókokat alapítanak.

KÖZGAZDASÁG

A délvidéki kivándorlási kongresszus.

Temesvár, augusztus 11.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége és a délvidéki megyék gazdasági egyesületei kongresszusra hívták össze a Délvidék társadalmát a délvidéki kivándorlási bajok megbeszélése végett. Temes, Arad, Bács-Bodrog, Csanád, Krassó-Szörény, Torontál megyék intelligens társadalmá, nagyszámú délvidéki földmivelő kisgazda gyűlt össze e napra Temesvárott. Képviselve volt azonüöl: Arad, Temesvár, Szeged, Versecz és a nagyobb délvidéki városok kereskedő-és iparos-testületei is, nemkülönben az összes délvidéki kultúregyesületek, törvényhatóságok.

A kongresszusra, amely délelőtt 9 órakor nyílt meg Temesvármegye székházának nagytermében, megjelentek a délvidéki országgyűlési képviselői, valamint a kormány küldöttei is. A megnyitó ülésre a megyei székház nagyterme zsúfolásig megtelt. A Délvidéki Földmivelő Gazdasági Egyesülete egymaga körülbelül 300 taggal volt képviselve. A megjelentek közt voltak: gróf Zselenszky Róbert országgyűlési képviselő, Ambrózy Béla, báró Ambrózy Gyula, gróf Csekonics Endre nagybirtokosok, Molnár Viktor, Meskó Sándor főispánok, Wittmann János, Blaskovich Ferenc, Rabinek Gyula, Vásárhelyi László stb. országgyűlési képviselők, lovag Fest Ede, Szarvady Lajos kamarai előnök stb.

A kongresszust délelőtt 9 órakor nyitotta meg báró Ambrózy Gyula, a Temesvári Gazdasági Egyesület előnöke, nagyhatású beszéddel.

Rámutatott a kivándorlás veszedelmeire és fejtegetve annak okait, hangsúlyozta, hogy itt a cselekvés ideje. Az orvosi eszközöket a mezőgazdasági kultúra emelése, a hazai ipar felkarolása, a hitelviszonyok rendezése, a helyes birtokpolitika megvalósítása, e mellett a társadalmi szervezkedés munkáját elő kell segíteni minden vonalon. A halgatóság élénk hehieslése mellett mutat ezután reá a megvalósítandó reformokra s beszédtel a nagyhatású kijelentéssel végzi, hogy, mint a dúló vihar közepében a hajós, nem csak az Isten mindenható erejében, hanem bájója szerkezetében és matrózai erős kintartásában is bizva küzd a felkorbácsolt elemekkel: úgy a magyar társadalom is ne csak a magyarok Istenébe vesse összes bizalmát, hanem bízzék a hazai vezéresded mutájában; küzdjön ki-ki egyetértőleg és kitartóan, a hazának minden egye matróza védelmezze azt a heiyet, amelyet kinek-kinek társadalmi állása, szellemi és anyagi ereje kijelölt.

Az előnk ezután a kongresszust megnyitónak nyilvánította és indítványára a kongresszus táviratiilag üdvözölte ő felségét. Erre Kapabó Gergely alispán

A másik hang mélyebb és férfiasabb volt, hatalmasan zugett végig a levegőn. Véres harag és bosszúvágy hangzott ki belőle. Minden hang a vér pszegését árulta el s szüntelenül bosszu után sikoltozott.

... Megfizetek érte...

énekelte Vassa s lehunyt a szemét.

Megverem szememmel
S kiszívom a vérét...

ígérte Sasa fenyegető hangon, miközben erős, érces hangon dalolt tovább.

Hirtelen megváltozott az ének üteme s Sasa is emelt, elnyújtott, kéjes, sikoltó hangon dalolta:

Kiszáritlak, mint a szél
Szárítja a letarolt mezőket...

Foma az asztalra könyökölt, lehajította a fejét, összeráncolta a szemöldökét s így nézett az asszony szemébe. Az asszony a távolba nézett s szemében annyi káröröm látszott, hogy sugarától szinte sugárzó lett bársonyos hangja is. Foma ezt gondolta:

— Szinte veszedelmes együtt lenni evvel az asszonnyal.

Ustisev hölgyéhez simult, hallgatta s arca sragzórt a gyönyörűségtől. A szakállas ur és Svancev bort ittak, s miközben közel hajoltak egymáshoz, egyre süttögtak. A vöröshaju asszony gondolkodva nézgette Ustisev kezét. Aztán hirtelen elszomorodott, lehajította a fejét s mozdulatlanul hallgatta a dallamot, mintha megbabonázta volna. A tűz mellől most elment a paraszt. óvatosan ment végig a deszkákon, lábujj-

hegyre emelkedett, kezét összefűzte a hátán s széles arcán a csodálkozás és naiv öröm látszott.

Mikor Sasa elhalgatott, büszkén nézett körül, leült Foma mellé s átkarolta a nyakát.

— Nos? Szép volt? — kérdezte.

— Gyönyörű — mondta Foma sóhajtva s mosolygott.

A dal szomjassá tette lelkét. Azt szerette volna, hogy simogassák és becézzék s hogy most a leány végiguhza kezét a haján és arcán, hirtelen elsűgyelte magát.

— Bravó, bravó — kiáltott Ustisev s a többiek tapsoltak. De a leány nem figyelt erre s miközben szenvedélyesen megölelte Fomát, így szólt:

— Adjál valamit az énekemért.

— Jó. Adok — mondta Foma.

— Mit adsz?

— Mit adjak?...

— Majd megmondom a városban s ha azt adod, amit kérek, nagyon foglak szeretni.

— Az ajándékért? — kérdezte Foma bizalmatlan mosollyal. — A nélkül is szeretetnél.

A leány nyugodtan nézett rá, egy perőig gondolkodott s aztán határozott hangon mondta:

— Még korán van ahhoz. Nem akarok hazudni. Kimondom őszintén — csak pénzért és ajándékokért szeretek. Mert a férfiaknak nincs egyébük, csak pénzük. Nem tudnak jobbat és kedvesebbet adni, csak pénzt. Ezt már tudom. Várj csak, majd ha jobban megismerlek, talán pénz nélkül is szeretni foglak. Egyelőre azonban nem veheted rossz néven, ha pénzt kérek. Nekem sok kell.

(Folytatása következik.)

Temes-megye és Telbisz Károly polgármester Temesvár város nevében üdvözölte a kongresszust.

Ezután *De Pottere* Bruno, a kongresszus főtitkára, általánosban ismertette a délvideki különböző irányú kivándorlási mozgalmat, bemutatta a kongresszusi iroda által összegyűjtött adatokat s megjelölte a kivándorlási mozgalom főbb okait. Előadó konstatálta, hogy a délvideken a kivándorlási mozgalom nem öltött olyan méreteket, mint másutt, de a mozgalom mégis súlyos megítélés alá esik, mert az ország legtermékenyebb részének erőit fogyasztja. A következő határozati javaslatot terjesztte elő:

1. Az utlevélért fizetendő díj tetemesen fel-emelték és a hadkötelezettségnek eleget nem tett egyének az utlevél egy évi időtartamra se adassék ki.

2. A vidéki közigazgatási közegek a helybeli kivándorlási ügynökök szorgosabb kipuhatóására és illőösére szoríttassanak.

3. A külföldi ügynököktől érkező posta a címzett előtt a közigazgatási közeg által felbontható és a benne talált nyomtatványok, hajózási jegy stb. elkobandók.

4. A vasúti állomásokon alkalmazott rendőrség létszáma szaporították és az utlevéllel nem bíró kivándorlók visszatartandók.

A nagy tetszéssel fogadták előadást után báró *Ambrózy* Gyula elnök felülvizsgálja a gyűlést s annak folytatását délutánra tűzi ki.

Ekkor következett a népies ülés, amelynek elnökül *Wittmann* János, társelnökül *Blaskovich* Ferenc, titkárául *Kraushaar* Károly választotta meg. A népies ülés *Wittmann* János magyar nyelven megnyitván, német beszédben szólott a néphez a kivándorlásról, s a délvideki németajku földműves kisgazdái nagy figyelemmel hallgatták beszédét s a végén zajosn megjeleneztek. *Kraushaar* Károly, a délvideki földművelők gazdasági egyesületének titkára beszámolt a kongresszus előzményeiről és ének helyeslések közt lejegyzte a kérdés megoldásának nagy közgazdasági értéksáda jelentőségét. Ekkor kezdődött az üléslegérdekesebb része: egyik kisgazda a másik után emekedett fel szólásra és ritka ügyességgel, okos mérselettel, különösen a közgazdaság különböző ágáiban tanúsított nagy jártassággal mondott beszédeket. Érdekes volt az *Öreg Stroebel* Péter beszéde. Vaslogikával lejegyzte a gazdasági válság okait az utolsó évtizedekben, a gazda különböző bariát. Végül magához a paraszt-százhoz fordult. Osszetartást, célnudatos hazafias törekvést köt a lelkére. Knopp hangsúlyozza, hogy a népis-iskola első osztályaiban a magyar nyelv tanítása mellett az anyanyelvre is súlyt kell fektetni és viszont államilag segíelyeztet konviktságok kell a magyar nyelv teljes elsajátítására töltaniti. Lähne Hugó hozzászólása után *Blaskovich* Ferenc képviselő fogalmazása szerint így értelmű határozati fogadtatott el. Klein Jakab indítvány, hogy a községekben a virilista-jog megszüntessék. egyhangulag elvetették.

Az érdekes közgyűlést *Blaskovich* Ferenc lekes szavakban jelezte be és a nagyszámu kisgazda a király és a magyar naza életével távozott.

A kongresszus ezután délután 3 órakor folytatta délelőtt félbenmaradt határozatait.

A délutáni ülést báró *Ambrózy* Gyula elnök megnyitván, bemutatta gróf *Dessewffy* Aurél üdvözölő táviratát; továbbá jelenl. hogy *Latinovics* Pál főispán nagymérvű elölgatltságával menti ki távoimaradását. Ezután *De Pottere* Bruno, a kongresszus előadója okolja meg délelőtti határozati javaslatát.

Utána felszóllalt *Gorove* László, *Blaskovich* Ferenc, *Lendé* Adótt, *Wittmann* János, *Bubinek* Gyula országgyűlési képviselők, *Folkot* Pál és *Nagy* György. *Fattyanszky* Elek szóllalt föl, mire a kongresszus az előadó javaslatát határozati emelte.

(Az osztályok tanácskozásai.)

A kongresszus összesülése után kezdetét vette az osztályokban való tanácskozás. Az 1-es osztály tanácskozásait, melynek tárgyat a mezőgazdasági, ipar és értékesítés képzete, mint elnök *Vásárhelyi* László országgyűlési képviselő vezette.

Az állattenyésztés fejlesztésére vonatkozó határozati javaslatot *Pirkusz* János országos állattenyésztési felügyelő terjesztette elő. Javasolja, hogy a kongresszus tegye magáévá a felvidéki és dunántúli kivándorlási kongresszusok idevonatkozó határozatait, a mellett kéri annak kimondását, hogy a kongresszus kivanatosnak tartja 1. az 1894. évi XII-ik törvényeknek az állattenyésztésre vonatkozó rendelkezéseit szigorú végrehajtását, a községek záros határidő alatt szerzek be tenyésztési célokra az apaállatokat, amelyek beszerzéséhez nagyobb állami kedvezményeket kér. Tejelversenyek meghonosítását, mint havasi legelők létesítését, állattenyésztési és értékesítési egyesületek alakítását; sürgeti ezenkívül 2-szer: kivanatos a juh-és sertésenyésztés támogatása; 3-szor: tejjogadások fejlesztését a baromfiitenyésztés emelését; végül tegyen a kongresszus előterjesztést ez irányban a földművelésügyi miniszternek.

Deutch Andor, *Pirkner* János, *Serbán* János tejjogadásági felügyelő, *Nagy* György kir. tanácsos és *Forster* Geza szólltak a kérdéshez, mire a kongresszus elfogadta az előzői jelentést *Forster* pótlásával, amely a gyümölcspálinka főzésre kivett adó tetemes leszállítását kívánja.

Kubinyi Zsigmond ezután előadta *Zárdé* István-nak a mezőgazdasági iparnövények termelésére, új mezőgazdasági iparágak fejlesztésére vonatkozó nagy érdekek hallgatott lejegyzéseit. A határozati javaslatban kéri annak a kimondását, hogy a földhözam és keresetképeség emelése, a közteherviselés megkönnyítése szempontjából szükségesnek tartja a mezőgazdasági ipari termelés nagyobb mérvű jelkorlását. Ennek előérére úgy társadalmi, mint törvényes rendelkezések fogantatandók, nevezetesen: 1-ször: a magyar cukoriparnak az osztrák versenytől való függetlenítését céljából a cukorgyártás kontingentáltassák; 2-ször: a cukorgyártási adó csökkentésével a cukor-

nak a hadsereg élelmezésébe való bevonásával emeltessék a cukorgyártás; a szesznek fokozott kihasználása érdekében ocsó denaturáló anyag használatot kell elrendelni; s az exkotingens szesz gyártását a mezőgazdaságnak kell biztosítani; 3-szor: a len-és kender áztatás bizonyos előírke engedélyeztessék; 4-szer: a mezőgazdasági iparvállalatok és szövetkezetek államsegélyben részesítendők. Hosszabb vita után az osztály a határozati javaslatot elfogadta.

Kubinyi Zsigmond ezután megokolta a házi- kézi- és gyárpar fejlesztésére vonatkozó határozati javaslatot. — A javaslat szerint a kongresszus szükségességnek tartja: 1. nagyarányú gyárpar fejlesztését. 2. Az ipartörvény revízióját, az iparosok testületi szervezését, a vásártügy és házalási ügy törvényes rendezését, a kisipar nagyobb mérvű állami támogatását. — termelő-szövetkezetek, közös munkásokarnokok létesítését s az állami és katonai szállításokban való részvétel biztosítását. — 3. A kézmű- iparosok érdeksarnokainak erőteljes támogatását. — 4. A házi- és népiparok oktatását és fejlesztését s ezen iparok képzőintézményeinek állandó értékesítését. — 5. Az adóreform sürgős megvalósítását a létminimura szolgáló kereset teljes seómentességének törvénybe iktatásával. Az osztály egyhangulag elfogadta a javaslatot.

Dr. Mága János, a temesvári iparkamara titkára, helyes útnak tartja a bajok orvoslására az ipar-alapítást, melynek azonban természetes alapfeltétele a belterjes mezőgazdaságra való áttérés. Előterjesztett határozati javaslatra részletesen kiterjeszkedik a délvideki egyes helyeinél igényelt gyáralapítások részletezésére sürgeti egyezsmind, hogy a délvideken is létesítsenek elektromos készülékek gyártására berendezett vállalatot; nemkülönben kivanatosnak tartja a délvideki csatorna-szabályozás keresztülvételét, a Biszra, Cserna, Berzava, Maros, Temes, Tisza és Duna vizeinek motorikus erő szolgálatására való mielőbbi kiaknázását.

Kubinyi Zsigmond főlöleségnek tartja a kivándorlók tulságos részletezését a határozati javaslatban. Es óva int a céhrendszerre való törekvést.

A kongresszus a javaslatot elfogadta, kihagyva belőle a kivándorlók részletezését.

Laehne Hugó nagy tetszéssel fogadott határozati javaslatában a gazdasági termények értékesítése, közös beszerzés, a fogyasztási, értékesítő, termelő, feldolgozó és biztosító szövetkezetek fejlesztését sürgeti. Így értelmű javaslatát egyhangulag határozati emelték.

A II. osztály gróf *Wozoriczky* János emlékelete alatt kezdte meg tanácskozásait. Előadó *De Pottere* Bruno hosszabb előadást tartott, amely a mezőgazdasági hitel szervezésére, a takarékpénztárak reformjára, a központi hitelintézetek decentralizálására az uszortörvény szigorítására, a kisgazdák váltóképeségének megszorítására vonatkozik. Kéri egyebek közt annak a kimondását, hogy az imi, olvasni nem tudó kisgazdák váltóképeségét olyképpen kell megszorítani, hogy azok váltót csak az arra kijelölt hatóságok előtt irhassanak alá. Követeli ezenkívül a dunántúli kongresszusnak az uszortörvény végrehajtása tárgyában elfogadott határozati javaslatának végrehajtását. (Élénk helyeslés.)

Hosszabb vita után az osztály az előadó javaslatát érteemben határozati.

A birtokpolitikára, az örökösödési törvény revíziójára az adóreform és a munkásökövetésre vonatkozó javaslatokat *Marton* Andor okolja meg. Az örökösödési törvény reformját kívánja azért, hogy a közép- és kis parasztribirtok tulságosan el ne aprózdják. Igen beható javaslatokat tett az adóreformra néve és kívánja a cukorgyártási adó leszállítását, a hadmentességi díj 3 utolsó fokozata díjtételének eltörlését, a II. osztályu kereseti adó megszüntetését, a harmadik osztályu kereseti adó mérséklését, a létminimum adómentesítését az ingó tőkén és a külföldi élő földbirtokoknak jóval magasabb megadóztatását, a borítaladó megszüntetését.

A vitában résztvettek dr. *Frékol*, dr. *Niamessy* Gyula, *Deutch* Antal, *Nádor* Ottó, *De Potere* Bruno, *Gorove* László, *Nagy* György, *Lányi* Mór, *Sármessy* György, mire az előadói javaslatot az osztály elfogadta.

A tagosítás, teleklönyvek, végrehajtási törvény módosítására vonatkozó javaslatoknál *Dittrich* József előadó szükségesnek tartja ama jelenségek elhárítását, melyek a kistorik tulságos eldarabolását idézik elő. Ezen csak törvényhozási uon lehet segíteni. Határozati javaslatot terjeszt be, amelyben kimondatni kéri, hogy a naggyűlés járuljon hozzá a felvidéki kongresszus által e tárgyban hozott határozatokhoz. Az osztály ezt a javaslatot magáévá tette.

A teleklönyvek rendezésére vonatkozólag *Gorove* László tett indítványt, amelyet az osztály elfogadott.

A harmadik osztály *Jakabffy* Imre emlékelete alatt tanácskozott. A közigazgatás reformjával kapcsolatban a kivándorlással *Pattyanszky* Elek foglalkozott. A kivándorlás okai között jelentékenyen tartja a közigazgatásunk szembeszökő hiányait. Kéri annak a kimondását, hogy a kongresszus szükségesnek tartja először: a közigazgatásnak olyan reformját, mely a néphez a jogbiztonság érzetét és tudatát elbressze és megerősítse. Másodszor: A politikai adminisztráció terén szükségesnek tartja a közigazgatási közegek által a nép érdekeinek ingyenes védelmét, alkalmas hivatal létesítését, amely a teleklönyvi ügyeket díjazatlanul végzi, csatlakozik az előadói javaslatához az, hogy a hivatalos kiadmányok saját anyanyelvükön magyarizassák meg a teleknek. Előadó ehhez hozzájárulván és meghalgtatván *Bedő* Béla érvelését, az előadói javaslatot elfogadta.

A javaslat elfogadása után ugyanebben az osztályban tárgyalta a kongresszus a *gazdakörök* alakítását, gazdasági előadások, ismétlő gazdasági tanolyam rendezését, a délvideki gazdasági és kulturális testületi állandó választmányának alakítására vonatkozó javaslatokat. *Blaskovich* Ferenc előadó határozati javaslatot terjeszt elő, amely azt célozza, hogy az állam az italmérés jogot megszorítsa, a gazdasági

oktatást fejlessze, népkönyvtárakat állítson fel; s a déren munkálkodók jutalmazassanak, végül a délvideki idegen ajnuk gyermekei részére magyar városokban konviktságok létesítsenek.

Báró *Sztojannovics* György adómentességet kíván oly vendéglők és kocsmák számára, melyekben megszese italokat nem mérnek. Magyar tanuelvű iskolák fölállítását óhajta nemzetiségi vidékeken.

Steiner Ferenc lelkes szavakkal sürgeti a nemzeti szövetség terjesztését és a hazafias magyar társadalom buzgóbb tevékenységét.

Gorove László orsz. képviselő a kutyadombokból befolyó jövedelmeket kívánja gazdakörök és egyéb kulturintézmények szervezésére fölhasználni.

Ipar és kereskedelem.

Az Iparegyesületből. Az Országos Iparegyesület végrehajtó bizottsága tegnap délelőtt *Matlekovics* Sándor elnökele által ülést tartott, amelynek tárgyai közül a következőket említjük fel:

A kereskedelmi miniszterhez nemrég felterjesztést intézett az egyesület az iránt, hogy határozatok meg pontosan, az államvasutakhoz intézett beadványok mely esetekben bélyegkötelesek, mely esetekben nem. A miniszter most megküldötte az államvasúti rendeltetknek azt a részét, amely a bélyegkötelezettség eseteit részletezi s az egyesület gondoskodni fog róla, hogy ezeket a rendelkezéseket tagjai és érdekeltek mennél szelebbebb körben megismerték. A kereskedelmi miniszter véleményét kéri a *miszkolci* kereskedelmi és iparkamarának arra az előterjesztésére néve, hogy a *kelemesi* ipart a megrendelési gyűjtését tölő 1800. XXV. t. c. rendelkezése aól kivegyék. Az ipartestület több szakértő meghalgtatása uon tagja véleményét a miniszter elé terjeszteti. *Gelléri* Mór igazgató több ízben szórvátete a központi statisztikai hivatalnál, hogy a kikerkeskedelmi statisztikai kimutatásokban az *irógépek* tárgama nincs külön kimutatva. Most *Vargha* Gyula miniszteri tanácsos, a statisztikai hivatal igazgatója, arról értesítette *Gelléri* igazgatót, hogy indokait, amelyeket az *irógépeknek* egyéb áruktól való elkülönítést kimutatására néve fehozott eőg fontosnak találta hogy javaslatának megfelelően ezentul az *irógépek* tárgama a statisztikai kimutatásokban külön szerepeljen. A bizottság ezt az értesítést örvendten tudomásul vette. A székesőváros tanácsa megküldötte az egyesületnek véleményadást végett a *magyarországi szakszervezeti tanács* végrehajtó bizottságának a jóvárosban felállítandó *munkáskamara* ügyében benyújtott javaslatát. A javaslat előadójaul *Neuschloss* Marcel kérette fel. A székesővárosi törvényhatósága utasította a tanácsot, hogy a *fővárosi ipar és kereskedelem hanyatlásának* okait s a fellendülésükre alkalmas intézkedéseket a budapesti kereskedelmi és iparkamara s az Országos Iparegyesületi meghalgtatásával tegyen az eredményről jelentést és javaslatot. A tanács most megkereste az iparegyesületet, hogy a felvetett kérdéskör körülményes szakvéleményt adjon s különösen a helyzet javítására alkalmas hatóságig intézkedések iránt tegyen javaslatokat. A végrehajtó-bizottság a javaslatot kidolgozásra *Gelléri* Mór igazgatót bízta meg. Az *ipari jogok védelmére alakult nemzetközi szövetség* (Association internationale pour la protection de la propriété industrielle) meghívta az egyesületet *Turinban*, szeptember 16-án és 18-án tartandó kongresszusára. A bizottság *Kelemen* Manó Istvánt, az ipari jogvédelmi szakosztály alelnökét kéri fel az egyesületnek a kongresszuson leendő képviselőtára. A *nagybecsereki és versceci* iparkiallítások bizottságai meghívta az egyesületet a kiállítások megnyitására és egyezsmind jelkérek zsúrítatagok kiküldetésére. A nagybecsereki kiállításon *Gelléri* Mór igazgató — aki egyuttal a zsüri elnökségére is felkértett — a versceci kiállítás zsürjébe pedig *Alpár* Ede, *Thek* Endre és *Vikár* Béla küldetnek ki. A versceci kiállítás alkalmából e hó 31-én tartandó délvideki ipartestületi értekezletre a bizottság *Thek* Endre alelnököt küldötte ki.

Szezárok. A kontingens nyersszesz ára *Eudapest*en pénzben 30.— korona, áruban 39.50 korona. — **Bécsben** a kontingentál készáru 39.60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Sertéskonsumvásár. (A székesővárosi sertésvásár és közvágóhid intézőségé.) Augusztus 11-én. Főhajtás: Zsirtes, egy mint *Öreg* I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm 30 darab, kanló 2 darab, silány 11 darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 191 darab, közép 220—300 kilogramm 623 darab, könnyű 220 kilogramm 266 darab, südő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 1123 darab. Husstetés ugymint: nehéz 300 kilogramm felül 1 darab, könnyű 140—300 kilogramm 11 darab, südő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 13 darab. Főhajtás összege 1135 darab. Előző napi maradvány 408 darab, összesen 1543 darab. Eladott 1107 darab. Maradvány 436 darab. A vásár irányzata közepes. — Következő árak jegyzetettek: Zsirtes: *Öreg* I. rendű 350 kilogramm felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogramm 78—84 fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 90—95 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 86—94 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 78—84 fillérig, südő — fillérig, malac — fillérig. Husstetés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, südő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, kilogrammonként elősúlyban.

Bécsi vágómahavásár. Augusztus 11. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásárosarnokban ma megtartott vágómahavásár felhajtást: 37.7 darab magyar fajtájú, 88 darab galíciai fajtájú, 120 darab bukovinai fajtájú, 699 darab német fajtájú, összesen tehát 4614 darab szarvasmarha.

Árak 1 koronával emelkedtek. Jegyzések: 100 kilogrammonként 616 sulyban, magyar hi-zökör I. minőségű 72-77 fillér, kivételesen 79. — fillér, II. minőségű 62-71 fillér, III. minőségű 54-61 fillér, galiciai hi-zökör I. minőségű 74-78 fillér, kivételesen 80- — fillér, II. minőségű 68-73 fillér, III. minőségű 63-67 fillér; német hi-zökör I. minőségű 79-89 fillér, kivételesen 85 fillér, II. minőségű 71-78 fillér, III. minőségű 63-70 fillér. Legelő ökor 62-60 fillér, levágot ökor — fillér. Bika és tehén 100 kilogrammonként 48-72 korona. Kivételesen — korona, 100 kilonként, bizony 32-44 korona, a fogyasztási adóval együtt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, augusztus 11.

Élénk kínálat és jó vételkezd mellett 40.000 métermáza buza került forgalomba. Később szállítandó áru iránt csekély volt az érdeklődés.

Rozsból élénk forgalom mellett 5000 métermáza került forgalomba, változatlan árrakkal.

Más gabonaneműekben nem változtak az árak. Eladott:

Buza. Tiszavideki: 160 mm. 81 k. 7 K. 70 f., 600 mm. 82 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 83 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 82 k. 7 K. 50 f., sárga, 300 mm. 82 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 50 f., 400 mm. 82 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 82 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 82 k. 7 K. 55 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 82 k. 7 K. 60 f., 1200 mm. 82 k. 7 K. 60 f., 500 mm. 82 k. 7 K. 60 f., felső. 100 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 81 k. 7 K. 62 1/2 f., 1500 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 400 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 350 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 700 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 400 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 200 mm. 81 k. 7 K. 55 f., 300 mm. 81 k. 7 K. 50 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 47 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 25 f., üszkös. 100 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 60 f., 600 mm. 80 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 10 f., üszkös. 400 mm. 80 k. 7 K. 50 f., szállításra. 600 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 50 f., szállításra. 500 mm. 80 k. 7 K. 50 f., szállításra. 600 mm. 80 k. 7 K. 35 f., sárga, 500 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 42 1/2 f., felső. 100 mm. 80 k. 7 K. 42 1/2 f., felső. 500 mm. 80 k. 7 K. 42 1/2 f., felső. 100 mm. 79 k. 7 K. 25 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 50 f., 1000 mm. 78 k. 7 K. 37 1/2 f. felső. 100 mm. 79 k. 7 K. 55 f.

Fehérmegyeyi: 400 mm. 81 k. 7 K. 45 f., déli vasut. 200 mm. 81 k. 7 K. 40 f., 1200 mm. 79 k. 7 K. 40 fillér.

Pestmegyevidéki: 150 mm. 80 k. 7 K. 47 1/2 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 81 k. 7 K. 10 f. sárga, 100 mm. 80 k. 7 K. 27 1/2 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 35 f. sárga, 100 mm. 80 k. 7 K. 11 f. üszkös, 500 mm. 80 k. 7 K. 35 f., 200 mm. 80 k. 7 K. 10 f. sárga, 500 mm. 79 k. 7 K. 20 f. sárga, szállításra. 300 mm. 79 k. 7 K. 17 1/2 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 30 f., 250 mm. 79 k. 7 K. 25 f. sárga, 300 mm. 79 k. 7 K. 25 f. sárga, 150 mm. 78 k. 7 K. 25 f. sárga, 200 mm. 79 k. 7 K. 10 f. üszkös, 350 mm. 79 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 20 f. üszkös. 100 mm. 78 k. 7 K. 35 f., 1100 mm. 78 k. 7 K. 05 f., 850 mm. 77 k. 7 K. 05 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 30 f. sárga, 100 mm. 77 k. 7 K. — f. sárga.

Kalocsai: 1200 mm. 79 k. 7 K. 40 f.

Bánsági: 1260 mm. 76 k. 7 K. 25 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 12 1/2 f.

Török-Bécsesi: 3000 mm. 80 k. 7 K. 40 f.

O-Bécsi: 200 mm. 78 k. 7 K. 50 f., 120 mm. 77 k. 7 K. 30 fillér.

Püsti: 200 mm. 80 k. 7 K. 10 f.

Pancsovai: 200 mm. 78 k. 6 K. 95 f., 1000 mm. 78 k. 6 K. 92 1/2 f., 2000 mm. 78 k. 6 K. 77 1/2 f.

Szerémségi: 3000 mm. 77 k. 6 K. 67 1/2 f.

Mind három hónapra.

Rozs. 600 mm. 6 K. 10 f., 3000 mm. 6 K. 08 1/2 f., 400 mm. 6 K. 05 f., 100 mm. 6 K. 05 f., 550 mm. 6 K. 02 1/2 f., 300 mm. 6 K. 02 1/2 f., 4000 mm. 6 K. — f., 200 mm. 6 K. — f., 100 mm. 6 K. — f., 600 mm. 6 K. — f., 100 mm. 6 K. 97 1/2 f., 100 mm. 6 K. 05 f., 200 mm. 5 K. 90 f., 150 mm. 6 K. 15 f., 100 mm. 6 K. 15 f., 100 mm. 6 K.

Árpa: 330 mm. 5 K. 20 f., 400 mm. 5 K. 05 f.

Zab (6): 100 mm. 6 K. 25 f.

Zab (uj): 100 mm. 5 K. 90 f., 100 mm. 5 K. 85 f., 100 mm. 5 K. 80 f., 100 mm. 5 K. 70 f.

Tengeri: 100 mm. 4 K. 95 fillér.

Repe: 660 mm. 10 K. 20 f., 850 mm. 9 K. 85 fillér.

Készpenzesítés mellett.

A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti árú-értéktözsde szokási szerint kétszázötven 50 kilogrammonként, — A minőség haktolterenként és kilogrammonként.

Buza	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavideki uj	70	0. —	0. —	7.30	7.60	
"	77	0. —	0. —	7.40	7.60	
"	79	7.16	7.35	—	—	
"	79	7.20	7.40	—	—	
Fehérmegyeyi	78	0. —	0. —	7.25	7.45	
"	77	0. —	0. —	7.35	7.55	
"	75	7.10	7.30	—	—	
"	79	7.16	7.36	—	—	
Pestvidéki	78	0. —	0. —	7.20	7.45	
"	77	0. —	0. —	7.30	7.55	
"	78	7.08	7.20	—	—	
"	79	7.10	7.35	—	—	
Bánsági	78	6.96	7.05	0. —	0. —	
"	77	0. —	0. —	0. —	0. —	
"	78	7. —	7.10	—	—	
"	79	7.10	7.35	—	—	
Bécsesi	78	0. —	0. —	0. —	0. —	
"	77	7. —	7.10	—	—	
"	78	7.10	7.30	—	—	
"	79	0. —	0. —	—	—	

Egyéb gabonaneműk	Kiló	Kilogramm ára		
		K-tól	K-ig	
Rozs	uj elsőrendű	70-75	6.01	6.2
"	másodrendű	—	6.55	6.40
"	talakmány	90-92	6.21	6.70
Árpa	új elsőrendű	35-37	4.15	4.25
"	egymás való	35-37	4.2	4.3
"	szőlőszere való	35-37	4.2	4.3
Zab	új elsőrendű	30-31	5.40	5.70
Tengeri	új elsőrendű	—	0. —	0. —
"	másodrendű	—	0. —	0. —
Repe	új elsőrendű	—	10.15	10.35
"	másodrendű	—	10.30	10.60
Köles	új elsőrendű	—	0. —	0. —

A határőrdűzlet folyamán a következő költségek történtek:

Októberi buza 1902.	6.61-6.62-6.60-6.64
Áprilisi buza 1903.	6.93-6.98-6.95-6.96-6.98
Októberi rozs 1902.	5.73-5.74
Áprilisi rozs 1903.	6.02-6.04
Októberi zab 1902.	5.31-5.32
Áprilisi zab 1903.	5.54-5.55
Aug. tengeri 1902.	0. —
Májusi tengeri 1903.	5.07-5.02-5.04
Augusztusi repce 1902.	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapította meg hivatalosan a tözsden:

Októberi buza 1902.	6.64-6.65
Áprilisi buza 1903.	6.98-6.99
Októberi rozs 1902.	5.74-5.75
Áprilisi rozs 1903.	6.04-6.05
Októberi zab 1902.	5.33-5.34
Áprilisi zab 1903.	5.55-5.56
Augusztusi tengeri 1902.	0. —
Májusi tengeri 1903.	5.03-5.04
Augusztusi repce 1902.	—

Délután fél óraker zárul:

Buza októberre 1902.	6.64-6.65
Áprilisi buza 1903.	6.98-6.99
Októberi rozs 1902.	5.76-5.77
Áprilisi rozs 1903.	6.04-6.05
Októberi zab 1902.	5.33-5.34
Áprilisi zab 1903.	5.56-5.57
Augusztusi tengeri 1902.	0. —
Májusi tengeri 1903.	5. — 5.01
Augusztusi repce 1902.	—

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde nyugodt irányzattal nyílt meg, az üzlet ioyama alatt azonban berlini fedezéskre és bécsi eladásokra a forgalomba került összes értékek hanyatlottak és bágyadt hangulatú zárultak.

Valuta és éroivolt változatlan.

Értéktözsde. Osztrák hitelrészvény 684.—687.50. Magyar hitelrészvény 727.50—732.75. Leszámitolbank részvény 461.50—463.—. Jelzálogbank részvény 477.50—478.50. Államvasuti részvény 712.—713.—. Közüti Vaspálya részvény 633.—635.— korona.

A déli tözsden a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 98.—százalék. Magyar Hitelbank részvény 723.—729.50. Jelzálogbank részvény 478.—479.—. Leszámitolbank részvény 461.50—462.50. Osztrák hitelrészvény 684.35—685.—. Salgótarjáni közszabánya részvény 540.—. Ganz-tele vasútvidéki részvény 2070.—2100.—. Közüti vaspálya részvény 633.—635.—. Városi villamos vasut részvény 324.—325.—. Államvasut részvény 712.—713.— korona.

A 4 órai záratok maradt:

Osztrák hitelrészvény 685.50. Magyar hitelrészvény 729.50. Leszámitolbank részvény 461.50. Rimanurányi vasut —. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 772.75. Közüti vasut részvény 633.—. Villamos vasut 325.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemű — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű — korona, nagyszemű — korona. Disznózsír: budapesti 68.—68.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszerziott vidéki — korona, városi 4 darabos 59.—59.50. korona, 3 darabos 62.50—63.— korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 9.75—10.25 korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 17.50—17.75 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.50—10.— korona. 100 darabos 13—13.25.— korona. 85 darabos 17.25—17.50 korona. Szilva: slávoniai 16.25—16.75 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előlösszen gyöngye volt az irányzat, a vételkezd is gyöngye.

A déli tözsden gyöngye volt az irányzat.

Záratok kedvezlenség uralkodott.

Bécs, augusztus 11. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjáradék 121.30. Lissza és szegedi kölcson sorsjegy 162.40. Magyar vasuti kölcson ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kölcvény 118.80. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —. Rimanurányi vasut részvény 499.—. Magyar koronajáradék 97.85. 4 1/2%-os Magyar földterem. kölcvény 97.60. Magyar hitelbank részvény 720.—. Magyar nyerecmény kölcson sorsjegy 203.60. Kassa-oderbergi vasuti részvény 378.50. Magyar keresk. bank; 26.00. Magyar cukoripar 12.80.

Bécs, augusztus 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjáradék 101.90. 4 1/2%-os osztr. aranyjáradék 121.65. 1890-os sorsjegy 152.40. Osztrák hitelrészvény 428.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyek 455.60. Osztrák-magyar bank 1588. Déli vasut 66.50. Dunagőzmozgási részvény 935.—. Dohányrészvény 294.40. Csezeri és királyi arany 11.33. Német bankkötvény 117.10. 4 1/2%-os ezüst járadék 101.75. Osztrák koronajáradék 99.80. 1864-iki sorsjegy 210.—. Osztrák hiteltözsde részvény 69.75. Unionbank 62.50. Osztrák Länderbank 450.50. Osztrák-magyar államvasut 711.75. Elbavölgyi vasut 467.—. Alpeisi bányarészvény 38.50. 20 frank. arany 19.07. Londoni váltó 239.87. Bécsi íramvay Lít B.—. Bécsi íramvay Lít A.—. Lipót kobó —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, augusztus 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délnapi magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 685.—. Magyar hitelrészvény 729.50. Angol-Osztrák bank 276.50. Bécs bank-egyesület 456.—. Union bank 443.50. Länderbank 421.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 711.75. Déli vasut 67.—. Elbavölgyi vasut 467.50. Eszanyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 299.50.—. Rimanurányi vasut 500.—. Alpeisi bányarészvény 385.50. Májusi járadék 101.90 Magyar korona járadék 97.85. Török sorsjegyek 110.—. Német birodalmi márká 117.11—117.13. Napoleon'or 19.07.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, augusztus 11. (Tözsde tudósítás.) A Deutsche Genossenschaftbank felévi zárlata folytán a tözsde gyengén indult. Bankok gyengültek. A bányapiacra az a híre a Frankfurter Zeitungnak, hogy a parlament elé javaslatot készültel tejesíteni 200 millió márká engedélyezéséért, a vasutak felépítményeinek erőbítésére szülődött és biztatóg hatott, míg az a hír, hogy a hamburg-amerikai eszmacghajozási társaság szénkészletét Szibériából akarja beszerezni, hatás nélkül maradt. Járadékok, vasutak csekély forgalom mellett tartottak. A második tözsdeórán szén- és vasrészvények ismét jelentékenyebben javultak. Magntészimtolbanki kamalláb 19 1/2%.

Berlin, augusztus 11. (Berliner.) 4 1/2%-os papírjáradék 102.25. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 103.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 98.50. Osztrák-magyar államvasut 152.90. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltó 85.75. Magyar vasuti beruházási kölcson 100.—. Alpeisi bányarészvény —. Disconto-Comandit 182.75. Általános villamosági Edison 165.—. Gelsenkircheni 166.10. Laura-kobó 192.—. 4 1/2%-os ezüstjáradék 102.10. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 102.30. Osztrák hitelrészvény 216.—. Déli vasut 17.90. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.30. 4 1/2%-os új orosz soléson —. Török dohányrészvény —. Olasz járadék 102.50. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 172.25. Harpeni 102.25. Az irányzat szilárd.

Berlin, augusztus 11. (A Magyar Napló tudósítójának távriporta.) Esti forgalom 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 102.30. Magyar koronajáradék 98.30. Osztrák hitelrészvény 215.90. Osztrák-magyar államvasut 152.75. Déli vasut 17.80. Eszanyugati vasut 216.50. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.25. Busehchradri —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Berlin, augusztus 11. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 700.—. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék —. Osztrák Länderbank —. 3 1/2%-os francia járadék 100.90. Ottomobank 563.—. 3 1/2%-os francia járadék 101.27. Alpeisi bányarészvény —. Déli vasut 89.—. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 102.25. Párisi bankrészvény 1028. Olasz járadék 101.90. Francia törleszt. járadék 100.20. Osztrák földhiteltözsde részvény 12.—. Török dohányrészvény 325.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, augusztus 11. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjáradék 102.30. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 103.75. Magyar koronajáradék 98.45. Osztrák-magyar bank 114.70. Déli vasut 17.90. Elbavölgyi vasut 117.—. Londoni váltó 204.75. Bécsi bankjegyek 116.10. Villamos részvény 124.—. 3 1/2%-os magyar aranykölcson —. 4 1/2%-os ezüstjáradék 102.30. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék —. Osztrák hitelrészvény 216.70. Osztrák-magyar államvasut 153.—. Eszanyugati vasut 113.00. Bécsi váltó 85.75. Párisi váltó 813.16. Unio bank —. Alpeisi bányarészvény 201.70. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, augusztus 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távriporta.) Aranyomok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 216.—. Német bank —. Disconto —. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 162.50. Laura-kobó —. Olasz járadék —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, augusztus 11. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjáradék 102.—. 1890. sorsjegy —. Déli vasut 17.60. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 103.60. Osztrák hitelrészvény 216.—. Osztrák-magyar államvasut 152.75. Olasz járadék 102.70. 4 1/2%-os magyar aranyjáradék 102.10. Az irányzat esendes.

Aug. Aug. 11. sz.		Aug. Aug. 11. sz.	
inn	Schärding 2.44 2.10	Fizsa	M-Siget 0.25 0.25
Duna	Páradó 3.47 3.20		Tokobánya 0.95 0.97
	Linz 1.15 0.47		V-Namény 0.12 0.19
	Bécs 0.12 0.32		Vojak 0.24 0.39
	Pozsony 2.30 2.45		Tisza-Féred 0.42 0.72
	Komárom 2.45 3.28		Szolnok 0.39 0.45
	Budapest 3.38 2.70		Csongrád 0.14 0.20
	Paks 3.10 3.18		Bregod 0.67 0.77
	Mohács 3.21 3.20		Tombak-Bocsa 0.23 1.05
	Gombos 0. — 3.90		Titel 2.67 2.70
	Újvidék 2.80 3.41		Ónoda 0.43 0.44

Színházak, szórakozó helyek.

FOVAROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. augusztus hó 12-én.

Haraszthy Hermin vendégfelléptével.

A zsába.

Böhözat 3 felvonásban. Írták Hennequin és Duval. Fordította Molnár Ferenc.

Kezdeté 7 órakor.

VAROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1902. augusztus hó 12-én.

Sziklai Kornél vendégfelléptével.

A három kivánság.

Víg operett 3 felvonásban. Zenéjét szerette Ziehrer.

Magyarosította Dr. Böldi Izor.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára.

Nyitva délután 6 órától reggeltől 4 óráig.

Remek, egészen új variété-műsor.

Müller Sidy Nirvana

szépsé plaszt. képei és loval.

Stelling & Beveit James Bard

centr. nyilatkozások. sodony művész.

Jones Edgar banjo-művész.

Steinhardt Géza

a közkezdelt kórikus szótója és fellépte

A számbélyeg

M. kir. honvédeknek hangversenye.

Prandl mech. színháza. Szászor kerül. Ördög Robert.

Lovarda. Számos egyéb szórakozás.

Belépődíj 60 fillér. Gyermekjegy 20 fillér.

Kedvezményes jegyek minden tőzsdében.

3%-os Földhitel igérv. Ara 1.75 frt.

Főnyer. 90.000 K. Huzás e hó 16-án.

KAPHATÓ:

Beiföld Bankházában Budapest, Károly-körút 1.

Csakis az összeg előleges beküldése mellett.

Vidékről postadíjra 35 fillérrel több küldendő.

Nagy arukészletet, valamint azon körülmény, hogy munkásaimat foglalkoztatbassam, arra készlet, hogy készletet minden árban eladjam. Kész vagyok árjegyzékemet, melyhez az ön érdekét szem előtt tartó levelem is csatolva van, bárkinek ugy helyben, mint vidékre, ingyen és bérmentve beküldeni.

Nőknek:

Fekete v. barna bőrből, fűző	frt 3.-
Fekete v. barna bőrből, gombos	3.30
Fekete v. barna legfin. box, Derby	3.50
Lakk, keztű- v. chevreux-bőrből, fűző	3.60
Leasing, cugos 2.60. Leasing, rugós	2.-
Fekete v. barna hási-cipő szőregel talppal	1.20

Uraknak:

Horjubőr, engos, egy darabóli	frt 3.-
Horjubőr, bevezés, elegáns	3.20
Keztűbőr, chevreux v. lakk	3.40
Fekete v. sárga, fűző	3.30
Finórcipő, fekete v. barna bőrből, elől engos	1.30

AGULÁR DAVID

cipőgyára

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

a New-York palotával szemben.

Egyenruhák és katonai felszerelések páratlan elegáns kivitelben legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati és hadfelszerelő intézetében. Ő felsége a perzsa császár és orosz nagyherragódvári szállítója.

BUDAPEST, VÁCZI-UTCA 15. SZ.

660,000 korona nyerhető

a következő 7 darab eredeti sorsjeggyel: 2 3%-os sorsjegy, 1 Bazilika-sorsjegy, 1 magyar vörös-kereszt-sorsjegy, 1 olasz vörös-kereszt-sorsjegy, 1 3%-os osztrák földhitel-nyeremény-jegy.

ÉVENKINT 14 HUZÁS.

Legközelebbi húzások már augusztus 16-án és szept. 1-én A fűtnevezett hét darab eredeti sorsjegyet eladók 40 havi 6 kor. 20 fill. részletfizésre. Az első két részletnek egy-egyre való beküldése esetén három részletet nyugtatunk, tehát egy részletet ingyen és azonnal megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényes részletet, melyek után az összes nyeremények a vevőt illetik. — A teljes befizetés befejeztével fenti sorsjegyek a vevő korlátlan birtokába mennek át, a ki azokra még körülbelül 40 évig játszik, mely idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer.

SZALAI és TÁRSA

bank- és váltó-üzlete, a m. k. szab. osztálysorsjegy-főosztója Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarok). Pénzkezelés sorsjegyekre és értékpapírokra.

Magyar Tudományos Akadémia

Altal legújabbán a BULYOVSZKY-díjjal kitüntetett munka:

Szatirák.

..... Irta ..... KOZMA ANDOR.

Ara fűzve 5 K. 20 fill. Vászonkötésben 7 korona.

Megjelent és kapható az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz.

Kérje ingyen

világhírű találmányomat, a

Guzi-kenőcsöt

melyet mindenkinek, ki címét velem közli, 100 oldalas képes árjegyzékemmel bérmentve küldök. Minden nélam vásárolt cipőért 1 évi írásbeli jótállást vállallok, ha Guzi-kenőccsel bekeni, hogy a bőr repedése ki van zárva, elszakadása esetén ingyen megcsinálom. Minden cipőhöz

1 pár elegáns cipő-sámfát

és egy tégely Guzi-kenőcsöt, mely a vixelést fölöslegessé teszi, adok INGYEN.

Vidékre legpontosabb mérték, ha harisnyába papírlapra állva a lábtalp körvonalat lerajzoljuk. Nem megfelelőit kicserélek vagy a pénzt minden levonás nélkül haladéktalanul visszaadom. — Postai szétküldés az egész világra.

Elegáns gavalier víz fűzőcipő 3.20

Férfi barcaria, erős, sima cipő 3.-

Barna gavalier fűzős 3.50

Elegáns, szalon-lakk, fűzős vagy cugos 4.-

Tiszta kinyári sima cipő 4.-

Párisi divat box-calu, fűzős vagy gombos 4.-

Cipő, föltöltő elegáns 4.-

Női cugos v. fűzős elegáns zergebőrből. . . . . 3. |

Női barna gavalier fűzős 3.-

Szalon-lakk fűzős, cugos vagy gombos 3.50

Kiváratott csatos lakkcipő 3.-

Párisi divat, szőke szarvasbőr, magas fűzős vagy gombos cipő 4.50

Ugyanaz kivágotlított csatos 2.50

Agulár Ignác

RUDAPEST,

KEREPESI-UT 30. SZ.

a Rókus-kórház templomával szemben.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPÍROKRA (visszaadható teljes szerinti kisebb részletekben is) bármily összegot igen olcsón ad Kováry Armin bank- és váltó-üzlete osztálysorsjegy-üzletén IV. k. Ferenciek-tere 9 Gróf Cziráky-palota.

Erzsi néni Szakácskönyvei

A legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsművészet egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az idő szerint páratlanul állanak a szakácsművészet fejlődésében. A hal és vadféle készítése című két kötet 400 recept a legkülönbözőbb halak, nemkülönbözőbb rakók, tengeri rákok, csigák, bökák elkészítéséről. — Ara köte 2 korona. A tészták könyve. Főtt és sült tészták készítésének gyakorlati kézikönyve. Tartalma: borba való tészták, gombócok, félék, metéltok, galusok és rétesek, pudingok, kockok és kecsények, krémek, torták, tejszítmények, cukor- és gyümölcsételek. — Ara köte 2 kor. Hogy kell befőzni? A gyümölcs, főzőkés, befőzőkés, tésztákészítők gyakorlati kézikönyve. Ara köte 2 korona. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wollaner F. és Fial) ca. és kiz. könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-út 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

ALAPITTATOTT 1900-BAN

Szülők és gyámok figyelmébe!

A SEITZ-FÉLE

első délmagyarországi engedélyezett

tanuló-internátus

és nevelő-intézet,

mely Temesvár-Józsefváros legszébb és legjobb levegőjű pontján a Skudier-park közelében, jobb Bégsóor 3. szám alatt fokszik, immár harmadik évfolyamába lép. Kimerítő Atókintés és felvilágosítást kívánatra küld mely iszelleltel

Eugen Robert Schmid Bécsben, 16166. sz.

„Sirbetét“

című, 1890. június 9-ről kelt magyar szabadalmára vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. M. 5053“ alatt további- tás végett Mosse Rudolfhoz Bécs I, Seilerstätte 2. intéződők.

Aasztalos és kárpitozott legjobb minőségű

BUTOR

részletfizetésre

Schwarz Lipót és Testvére

Kárpitozomester és butorkereskedők butorkházában Budapest, VII., Hársfa-utca 37. sz. (újaj házukban) Wesselenyi-utca kereszteszében.

Fizetési feltételek: 100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet . . . . . 10 kor 200 . . . . . 300 . . . . . 15 . . . . . 300 . . . . . 500 . . . . . 20 . . . . . Kiszámlázásfeligben 15%, oszmagolási 8%. Képes árjegyzékért 90 fillér fizetendő, mely összeg az árjegyzékért visszatérítetik.

Nyilatkozat.

A magas cs. k. törvényeszkék 1890. évi október 14-iki 8130. sz., és a magas koresek. miniszterium 1899. december 26-iki 62.828 sz. itélete alapján

„J. Klaps-Feder“

elnevezés nekünk mint szóbeli védjegy a kereskedelmi- és iparkamara védjegylajstromába Bécsben bevezettetett és csak a miénk az egyedüli jog ez elnevezést használni: védjegyjogunk mindennemű hamisítása ellen a védjegy-törvény 1890. évi január 6-iki 23. és 25. §-ai, hivatalos lap 19. sz. és a védjegy-novella 1895. évi július 30-iki 2. §., hivatalos lap 108. sz. rendelkezése alapján, a legnagyobb szigorral fogunk eljárni.

Carl Kuhn & Co. Bécs, gyári-aktár: I. Stephansplatz 6.

„LE DÉLICE“

Legjobb Vergé szivarkapapir. Legkedveltebb Vergé szivarkahüvely. Minden dohánytőzsdében kapható.

